

ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2024. júniusi ülésére

T-91/2024.

Tárgy: Szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata

Tisztelt Képviselő-testület!

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 92. § (3) bekezdése alapján a legáltalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót (továbbiakban koncepció) készít. A koncepciót az önkormányzat, illetve a társulás kétfévente felülvizsgálja és aktualizálja.

Az 1/2000. (I.7.) SzCsm. rendelet 111/A. § (1) Az Sz. 92. § (3) bekezdése szerinti szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen

- a) a lakosságszám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés keretét,
- d) az egyes ellátotti csoportok, így az idősök, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.

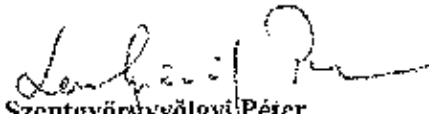
Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Szolgáltatástervezési Koncepcióját a Képviselő-testület első alkalommal 2004. évben a 903/2004. (XI.11.) számú határozatával fogadta el.

A jelenlegi felülvizsgálata a 2022., 2023. évet öleli fel, ez idő alatt történt változásokat foglalja össze.

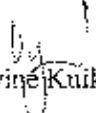
Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat Szolgáltatástervezési Koncepciójának 2024. évi felülvizsgálatát megtárgyalni és elfogadni szíveskedjen

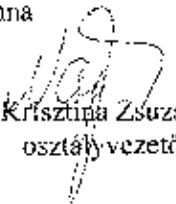
Budapest, 2024. június 10.

Előterjesztő:

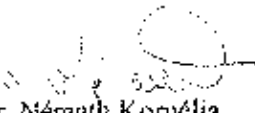

Szentgyörgyvölgyi Péter
polgármester

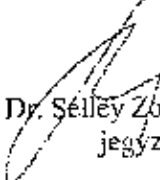
Láttna:
Jeneiné dr. Rubovszky Csilla Ph.D
alpolgármester

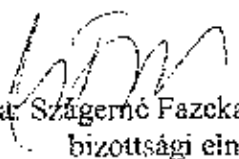
Készítette:
Ványiné Kuik Marianna

Szakreferens:
Nagy Krisztina Zsuzsanna
osztályvezető

Molvai Éva
pü. osztályvezető

Jogilag ellenőrizte:
Dr. Némethi Kóniia
aljegyző

Dr. Sélly Zoltán
jegyző

Láttna:
Szágerné Fazekas Éva
bizottsági elnök

Képviselő-testület
határozati javaslat

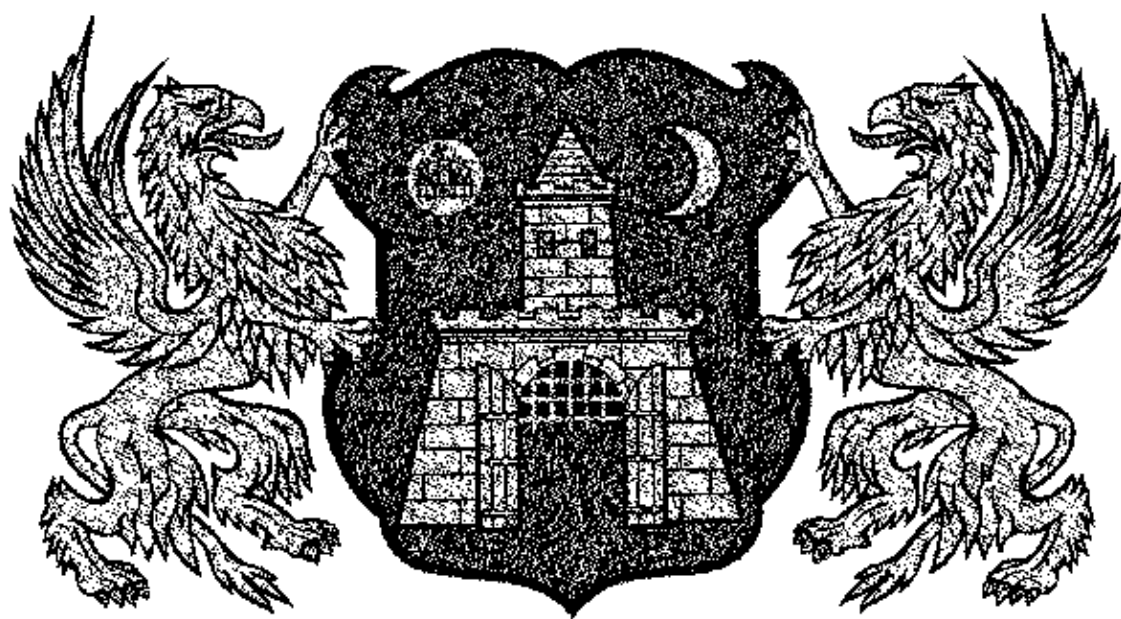
Belváros-Lipótváros Önkormányzatának Képviselő-testülete úgy határoz, hogy elfogadja Belváros-Lipótváros Szolgáltatástervezési Koncepciójának 2024. évi felülvizsgálatát.

Egészségügyi és Szociális Bizottság
határozati javaslat

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága javasolja elfogadásra a Képviselő-testület részére a Szolgáltatástervezési Koncepció 2024. évi felülvizsgálatát.

BELVÁROS-LIPÓTVÁROS

**BUDAPEST FŐVÁROS V. KERÜLET
ÖNKORMÁNYZATÁNAK**

**SZOLGÁLTATÁSTERVEZÉSI KONCEPCIÓ
FELÜLVIZSGÁLATA**

2024.

*„Az életnek értéket csak a szolgálat adhat,
amellyel az emberek ügye felé fordulunk..”*

(Márai Sándor)

I. Bevezető

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) 92. § (3) bekezdése alapján, a legalább 2000 lakosú települési önkormányzat feladata a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében – jogszabályban meghatározottak szerint – szolgáltatástervezési koncepció elkészítése.

A szolgáltatástervezési koncepció legfontosabb tartalmi elemeit a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000.(I.7.) SzCsM rendelet 111/A. § (1) bekezdése határozza meg, segítve ezzel az önkormányzatok által nyújtott szolgáltatások egységes szempontok szerinti fejlesztését és működtetését. E szerint

„Az Szt. 92. § (3) bekezdése szerinti szolgáltatástervezési koncepció tartalmazza különösen:

- a) a lakosság szám alakulását, a korösszetételt, a szolgáltatások iránti igényeket,*
- b) az ellátási kötelezettség teljesítésének helyzetét, az ütemtervet a szolgáltatások biztosításáról,*
- c) a szolgáltatások működtetési, finanszírozási, fejlesztési feladatait, az esetleges együttműködés kereteit,*
- d) az egyes ellátotti csoportok (idősek, fogyatékos személyek, hajléktalan személyek, pszichiátriai betegek, szenvedélybetegek) sajátosságaihoz kapcsolódóan a speciális ellátási formák, szolgáltatások biztosításának szükségességét.”*

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat szolgáltatástervezési koncepciójának célja a kerületben élő, szociálisan rászorult személyek részére biztosított ellátási formák és szolgáltatási feladatok meghatározása.

A szolgáltatástervezési koncepció meghatározza azokat az értékeket, amelyek mentén a kerületi szociálpolitika érvényesül, melyeknek meg kell valósulniuk a szociális szolgáltatások során. Kijelöli azokat az irányokat, amelyek alapján a szolgáltatási stratégiák, fejlesztési projektek megfogalmazódnak, meghatározza a szociális szolgáltatások alapelveit, céljait, amelyeket a kerület a szociális szolgáltatások biztosítása során követ, illetve amelyekkel orientálni kívánja a szociális szolgáltatások fejlesztésének további szereplőit.

A koncepció meghatározza azokat a célcsoportokat, amelyek a kerületben fokozott figyelemben kell, hogy részesüljenek. Részletezi azokat a konkrét célkitűzéseket, amelyeket a szociális ellátások és szolgáltatások biztosítása során érvényesíteni kíván.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően (1/2000. (I.7.) SzCsM rendelet 111/A. § (5) bekezdés) a szolgáltatástervezési koncepció tartalmát az önkormányzat két évente felülvizsgálja, aktualizálja.

A koncepció felülvizsgálata tartalmazza:

- a koncepció tartalmi elemeiben bekövetkezett változásokat,
- az ellátórendszer változását,
- a koncepcióban vállalt feladatok teljesülését, illetve az újabb terveket.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának *Szolgáltatástervezési koncepcióját* a Képviselő-testület 2004-ben a 903/2004.(XI.11.) számú határozatával fogadta el. Azóta számos támogatási forma került bevezetésre, illetve alakult át a kerületben élők igényeit követve. A változások és az azóta született igények, az elért eredmények és a még megvalósításra váró tervek, valamint az új elképzelések sorra-vételére, áttekintésére szolgál a koncepció két évenkénti felülvizsgálata.

Jelen felülvizsgálat a 2022. év január 1-jétől 2023. december 31. napjával bezárólag eltelt időszak alatti változásokat, eredményeket tárja fel.

A szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata során alapul vettük az alapkoncepcióban foglaltakat, illetve a dokumentum felülvizsgálatai alkalmával megfogalmazott célokat.

A helyzetértékelés főként az önkormányzati intézmények, a Központi Statisztikai Hivatal, a Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság, a Budapest Főváros Kormányhivatal V. kerületi Hivatala részéről kapott adatok, összesítések elemzésén, az önkormányzati és egyéb adatbázisokban fellelhető statisztikai adatokon alapul.

Az elemzések középpontjában a szociális és gyermekvédelem hatálya alá tartozó ellátások és szolgáltatások állnak.

A jelenlegi felülvizsgálat a jogszabályi kötelezettségen felül bemutatja az elmúlt két év szociális és egészségügyi ágazatának eredményeit, fejlesztéseit is. Beszámol arról, hogy az Önkormányzat a kerületben ellátja a kötelező feladatait, valamint továbbra is biztosítja az eddig meglévő önként vállalt szociális feladatokat, illetve új ellátási formák bevezetésével tovább bővítette az ellátórendszert, amely a kerületi polgárok szociális biztonságát szolgálja.

A 2024. évi felülvizsgálat módszertana követi az előző évek struktúráját: a koncepció az elmúlt két év tekintetében helyzetképet ad és aktualizálja a demográfiai mutatókat, bemutatja a szociális ellátórendszert, valamint a legfőbb jogszabályi változásokat, tartalmazza az elért eredményeket és vázolja a megjelenő új szolgáltatási igényeket.

II. A szolgáltatástervezési koncepció alapelvei, a kerületi szociálpolitika célkitűzései és célcsoportjai

2.1. Alapelvek

A szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálatának alkalmával fontos az alapelvek megerősítése és a tapasztalatok alapján történő kiegészítése.

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete a szolgáltatástervezési koncepció 2024. évi felülvizsgálata során a szociálpolitikai célkitűzések megvalósításában, az alábbi alapelveket fogalmazza meg:

- Jog az emberhez méltó életre.
- A szociális biztonsághoz való jog.
- Központban az ember, az egyének és a családok.
- A rászoruló joga az ellátáshoz való hozzájutás vallási, felekezeti, etnikai, nemi, fizikai és mentális helyzete alapján való megkülönböztetés nélkül.
- Az ellátások igénybevételekor az állampolgári jogok szem előtt tartása.
- A segítségnyújtás során a támogatott egyének aktív részvétele.
- Az ellátások megszervezésekor a hatékonyság és a hatásosság, mely elősegíti az egyenlőtlenségek csökkentését, és az ellátáshoz való hozzáférhetőség növelését.
- Nyitott szociálpolitika.
- A szociálpolitikai célkitűzések megvalósításában a források leghatékonyabb felhasználása.
- A szolgáltatások folyamatos adaptálása (egyenre szabott hozzáférés biztosítása).

A társadalompolitikai célok elérése érdekében megfogalmazott alapelvek:

- A kerület egységességének megőrzése.
- A kerület lakosságszám csökkenésének megállítása, visszafordítása.
- A kohéziót segítő szerveződések támogatása.

Az alapelveket alátámasztó értékek:

- **Biztonság:** a rászorulóknak hozzá kell jutniuk az őket megillető ellátásokhoz, a krízishelyzetbe került egyének, családok helyzetének minél hatékonyabb kezelése.
- **Egyenlőség:** a szolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzájutás.
- **Szabadság:** az ellátási forma és a szakember megválasztásának szabadsága az adott intézmény lehetőségeihez, működési elveihez igazodva.
- **Egyénközpontúság:** az ellátás központjában az egyén, illetve a család áll, a jogszabályi keretek között személyre szabottan.
- **Minőségi ellátás:** törekedni kell a minél színvonalasabb szolgáltatás létrehozására.

2.2. A kerületi szociálpolitika célcsoportjai

A szociálpolitika célcsoportjainak meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy ne csak az anyagi szempontból leghátrányosabb csoportok, társadalmi rétegek támogatottsága valósuljon meg. A szociálpolitika ne szegénypolitika legyen. Ez által megelőzhető az alsó-középosztálybeli csoportok elszegényedése.

Célcsoportok:

- A **jövedelem nélkül élők**, különös tekintettel azok, akiknek nincs lehetőségük jövedelemforrás létesítésére (pl. betegség miatt).
- A **gyermeküket egyedül nevelők**, akik egy jövedelemből vagy szociálpolitikai ellátásokból tartják el családjukat.
- A **nagycsaládosok**, ahol az egy főre eső jövedelem alacsony.
- A **65 év felettiek**, akik alacsony jövedelmi helyzettel rendelkeznek.
- A **szép korúak**, részükre a méltó öregkor megélésének biztosítása, illetve, akik alacsony nyugalomból vagy egyszemélyes háztartásban élnek.
- Az **aktív korú tartósan álláskereső**, az **55 év felettiek**, a **megváltozott munkaképességűek**, akik a munkaerő-piacon külső segítség nélkül nem tudnak elhelyezkedni. A **diplomás álláskereső**.
- A **hátraleköt felhalmozó családok**, akik szociális helyzetük vagy életvezetési problémáik miatt önerőből nem tudnak az adósságsapdából kikerülni.
- A **fogyatékkal élők**, **tartós betegségben szenvedők** és az **őket segítő hozzátartozók**, akik egyéni élethelyzetük folytán speciális segítséget igényelnek.
- **Marginalizálódott csoportok**: krízishelyzetben lévő anyák, családok.

A társadalmi igények növekedése a szociális ellátások területein is újabb igényeket vett fel. Az ellátotti csoportok számának növekedése az ellátások és szolgáltatások iránti igény növekedését eredményezik.

2.3. A kerületi szociálpolitika célkitűzései

A kerületi szociálpolitika célkitűzéseinek megvalósítása érdekében a *szolgáltatástervezési koncepció feladata*:

- elősegíteni egy egységes szociálpolitika kialakítását a kerületben,
- feltárni a kerület szociális rendszerének esetleges hiányosságait, és ez alapján kijelölni a fejlesztés irányát,
- elősegíteni a szociális, illetve a gyermekvédelmi törvény által bevezetésre került új típusú intézmények feladatainak ellátását,
- felmérni a kerület ellátórendszerének helyzetét, megvizsgálni azon kapcsolódási pontokat, ahol együttműködés lehetséges más önkormányzatokkal, civil szervezetekkel, egyházakkal.

- információt biztosítani egyéb fejlesztési koncepciók, tervek kidolgozásához és megvalósításához.

A szolgáltatástervezési koncepció célja:

- a szociális szükségleteket lefedő szociális és gyermekjóléti rendszer működtetése,
- az azonos szolgáltatást nyújtó intézmények esetén a szolgáltatások területi összehangolása,
- az ellátások színvonalának megőrzése,
- a megjelenő új igények feltérképezése,
- az intézmények közötti szakmai munka erősítése a kompetencia-határok tiszteletben tartásával,
- az együttműködés további bővítése a kerületben működő civil és egyházi szervezetekkel,
- az önkormányzati fenntartású intézmények hatékony együttműködésének erősítése, a szakmai munka támogatása.

2.4. Jövőkép

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat célja a tradicionális értékek megőrzésével a kerületben élő állampolgárok számára a minőségi élet feltételeinek biztosítása. Ennek eszköze olyan ellátórendszer működtetése, amely lehetőséget teremt arra, hogy a kerületben élők szociális biztonságban, méltóságban, kiszolgáltatottság nélkül éljenek.

Az önkormányzat vezetésének fontos célkitűzése, hogy megőrizze az elért eredményeket, ellátási biztonságot nyújtson az arra rászorulóknak, illetve prevenciós lehetőségeket biztosítson a kerület lakosságának.

Az Önkormányzat célja, hogy a jövőben egy egymást kiegészítő és erősítő, három pilléren nyugvó szociálpolitikai rendszer működjön a kerületben:

- I. pillér: pénzügyi ellátások rendszere,
- II. pillér: természetbeni ellátások rendszere,
- III. pillér: szolgáltatások rendszere.

2.5. Jogszabályi háttér

Az állampolgárok alapvető szociális jogait az **Alaptörvény** szabályozza:

„Magyarország arra törekszik, hogy minden állampolgárának szociális biztonságot nyújtson. Anyaság, betegség, rokkantság, özvegység, árvaság és önhibáján kívül bekövetkezett munkanélküliség esetén minden magyar állampolgár törvényben meghatározott támogatásra jogosult. Magyarország a szociális biztonságot a rászorulók esetében a szociális intézmények és intézkedések rendszerével valósítja meg.” (XIX. cikk)

Lényeges garanciának minősülhet az, hogy az Alaptörvény kimondja:

„A szociális intézkedések jellegét és mértékét a szociális intézkedést igénybe vevő személynek a közösség számára hasznos tevékenységéhez igazodóan is megállapíthatja. Magyarország az időskori megélhetés biztosítását a társadalmi szolidaritáson alapuló egységes állami nyugdíjrendszer fenntartásával és önkéntesen létrehozott társadalmi intézmények működésének

lehetővé tételével segíti elő. Törvény az állami nyugdíjra való jogosultság feltételeit a nők fokozott védelmének követelményére tekintettel is megállapíthatja." (XIX. cikk)

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.) biztosítja a települések igazgatási önállóságát.

„A helyi önkormányzat ellátja a törvényben meghatározott kötelező és az általa önként vállalt feladat- és hatásköröket.” (Mötv. 10. § (1) bekezdés)

„A helyi önkormányzat - a helyi képviselő-testület vagy a helyi népszavazás döntésével - önként vállalhatja minden olyan helyi közügy önálló megoldását, amelyet jogszabály nem utal más szerv kizárólagos hatáskörébe. Az önként vállalt helyi közügyekben az önkormányzat mindent megtehet, ami jogszabállyal nem ellentétes. Az önként vállalt helyi közügyek megoldása nem veszélyeztetheti a törvény által kötelezően előírt önkormányzati feladat- és hatáskörök ellátását, finanszírozása a saját bevételek, vagy az erre a célra biztosított külön források terhére lehetséges.” (Mötv. 10. § (2) bekezdés)

„A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: ...

8. szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások;” (Mötv. 13. § (1) bekezdés 8. pontja)

A Mötv. értelmében helyi önkormányzati feladat a szociális, gyermekjóléti szolgáltatások és ellátások biztosítása.

„A képviselő-testület a feladatkörébe tartozó közszolgáltatások ellátására – jogszabályban meghatározottak szerint - költségvetési szervet, gazdálkodó szervezetet, nonprofit szervezetet és egyéb szervezetet (a továbbiakban együtt: intézmény) alapíthat, továbbá szerződést köthet természetes és jogi személlyel vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezettel.” (Mötv. 41. § (6) bekezdés)

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) a szociális és gyermekvédelmi ellátások minimális szintjét jelöli meg, amit biztosítani kell mindenkinek, annak érdekében, hogy érvényesüljenek az Alaptörvényben biztosított jogai.

E törvények felhatalmazása alapján és keretei között alkotják meg a települési önkormányzatok helyi szinten a szociális és gyermekvédelmi ellátások és szociális szolgáltatások szabályait.

Belváros-Lipótváros V. Önkormányzat Képviselő-testülete a szociális és a gyermekvédelmi ellátásokat, valamint az egészségügyi szolgáltatásokat, az alábbi önkormányzati rendeletek alapján biztosítja:

- 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet a szociális juttatások rendszeréről
- 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet a gyermekvédelmi ellátásokról
- 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és a fizetendő térítési díjakról,
- 5/2017.(III.09.) önkormányzati rendelet az V. kerület közigazgatási területén működő egészségügyi alapellátás körzeteinek meghatározásáról,
- 27/2016.(XI.22.) önkormányzati rendelet a házasságkötés előtt álló párok megajándékozásáról,
- 9/2019.(V.2.) önkormányzati rendelet a CT és MR diagnosztikai szolgáltatás költségeinek átvállalásáról,
- 17/2019.(VI.26.) önkormányzati rendelet a belvárosi útravaló támogatásról.

III. Statisztikai mutatók

A statisztikai mutatók, összehasonlító adatok, illetve Belváros-Lipótváros V. kerületének adatai. A szolgáltatástervezési koncepció felülvizsgálata elsősorban a 2022. és 2023. évi adatokat tartalmazza, mivel a felülvizsgálat tárgya a megelőző két év eredményeinek bemutatása. Jelen dokumentumban nem szereplő korábbi adatok az alapkoncepcióban, és annak korábbi felülvizsgálataiban találhatók meg.

3.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai

3.1.1. A lakónépesség alakulása

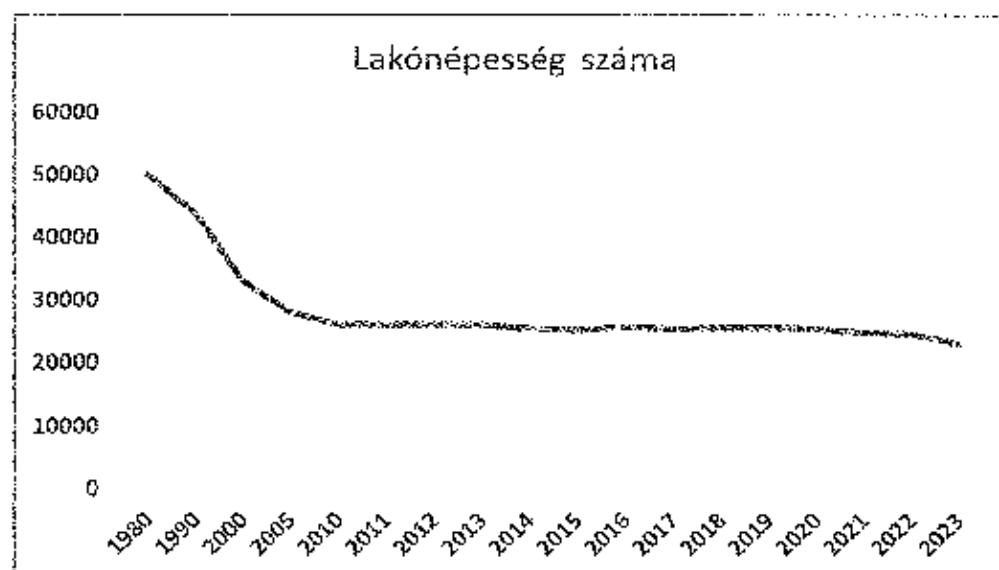
Belváros-Lipótváros V. kerület a főváros egyik legkisebb területű és lélekszámú kerülete, egyszerre lakóterület, hivatali, banki, üzleti negyed, turisztikai célpont.

A Belváros és környezete központi üzleti, államigazgatási negyeddé alakulása és lakófunkciójának visszaszorulása következtében az V. kerület lakosságának száma folyamatosan csökken.

Az alábbi táblázat tartalmazza a lakónépesség számának alakulását év szerinti bontásban. (A 2023-es év adatai a Visual Regiszter március 2-ai állapota szerinti adatok.)

1980	1990	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
50 120	43 937	33 005	28 262	26 236	26 143	26 140	26 135	25 588

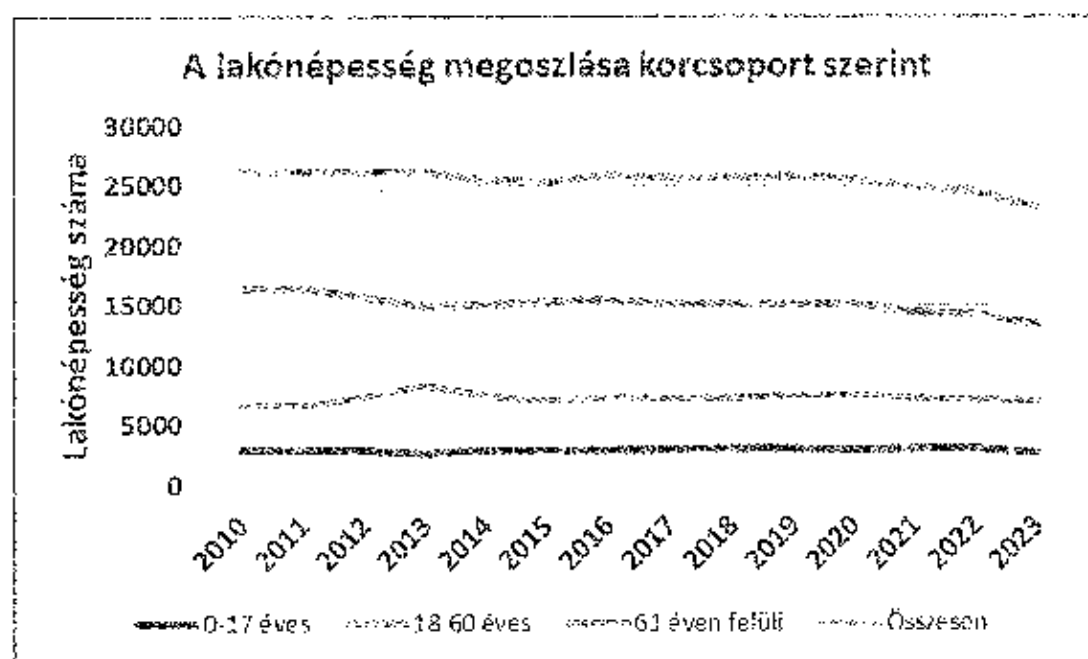
2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
25 284	25 957	25 642	25 700	25 768	25 629	24 911	24 845	23 196

1-2. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

3.1.2. A lakónépesség megoszlása korcsoport szerint

Év	0-17 éves	18-60 éves	61 éven felüli	Összesen
2010	2 970	16 426	6 840	26 236
2011	2 995	16 380	6 738	26 143
2012	2 991	15 743	7 406	26 140
2013	2 744	15 029	8 362	26 135
2014	2 992	15 057	7 539	25 588
2015	2 912	15 341	7 064	25 284
2016	2 962	15 567	7 428	25 957
2017	3 067	15 237	7 338	25 642
2018	3 111	15 276	7 313	25 700
2019	3 133	15 096	7 539	25 768
2020	2 998	15 145	7 486	25 629
2021	3 054	14 512	7 345	24 911
2022	3 043	14 297	7 145	24 485
2023	2 714	13 395	7 087	23 196

3-4. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Születések száma a kerületben

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
231	208	145	127	153	162	139	145	99	104	75	86	57	62

5. számú táblázat, forrás: BLESZ adatbázisa

Az V. kerület 1990-től napjainkig lakosságának 47,2 %-át veszítette el. A lakosságszám csökkenése 2001-től lelassult, azonban a népesség folyamatos fogyása tendenciózus. A lakosságszám csökkenésével az ingatlanok funkciója is átalakult és ezzel párhuzamosan a lakosság elöregedése következett be. Belváros-Lipótvárosban a fiatalok aránya csökkenő tendenciát mutat. A csekély népszaporulat és a fiatalabb generáció kis létszáma miatt az idősek aránya a lakosságon belül meghatározó.

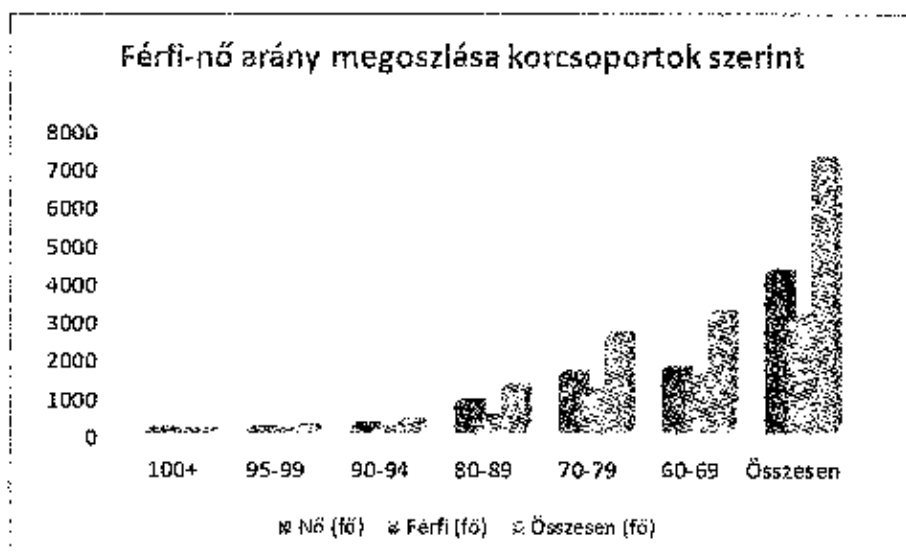
A népesség-nyilvántartás adatai szerint, Belváros-Lipótváros V. kerület közigazgatási területén érvényes lakóhellyel rendelkező lakosok száma 2023-ben 23 920 fő, melyből az időskorúak (60 év feletiek) száma 7 087 fő, mely a kerület lakosságának 29,6 %-a.

A jelen kor egyik jelentős eredménye a születéskor várható élettartam meghosszabbodása, mely egyben a legnagyobb kihívást is jelenti a társadalom számára. A demográfiai előrejelzések szerint valamennyi időskorú csoport aránya növekedni fog, de ezen belül is a 80 évesnél idősebbek aránya emelkedik majd a legintenzívebben. Kerületünkben 1 491 fő 80 év feletti idős él, mely az időskorúak 21 %-a, összlakossághoz viszonyított arányuk 6,2 %.

A mai Magyarországon általános, hogy a férfiak alacsonyabb kort élnek meg, mint a nők, a férfi-nő arány alakulása az országos adatokhoz hasonló képet mutat.

A 60 évnél idősebb népesség 58,3 %-a, a 70 évnél idősebbek 62,2 %-a nő. A 80 évet betöltötték között a nők aránya 67,8 %. Az adatokból kitűnik, hogy a férfiak száma a nőkhez képest 80 év felett jelentősen csökken, jellemző az idősödés feminizációja. Egyre többen élnek meg a századik életévüket, kerületünkben 2023. évben 17 fő száz év feletti szép korú él, melyből 12 nő.

Népesség életkora	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
100+	12	5	17
95-99	60	27	87
90-94	167	78	245
80-89	772	370	1 142
70-79	1 489	1 037	2 526
60-69	1 630	1 440	3 070
Összesen:	4 130	2 957	7 087

6-7. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Az idős korúak között a korban előrehaladva egyre növekszik az egyszemélyes háztartások száma. A nők hosszabb élettartama következtében az egyszemélyes háztartásban élő nők aránya 80 év felett meghaladja a 77 %-ot.

Egyszemélyes háztartások száma	Nő	Férfi	Összesen
65-70	367	327	694
71-75	296	205	501
76-80	293	153	446
80 felett	511	146	657
Összesen	1 467	831	2 298

8. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Az idősödés tekintetében a demográfiai helyzet összefoglalásaként elmondhatjuk, hogy kerületünkben az átlagéletkor folyamatosan növekszik. A nők hosszabb élettartama miatt egyre több az egyedül élő nők aránya Belváros-Lipótvárosban. Ez a mutató nemcsak az V. kerületet állítja megoldandó feladat elé, de összetársadalmi kihívást is jelent.

3.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai

3.2.1. A regisztrált álláskeresők számának alakulása

A fővárosban nyilvántartott álláskeresők száma (decemberi adatok) 2021-ben 17 606 fő, 2022-ben 17 413 fő, 2023-ban 19 790 fő volt.

Az V. kerületi adatokat vizsgálva Belváros-Lipótvárosban a regisztrált álláskeresők aránya a főváros átlagához képest jónak mondható volt, és a 2021-es év adataihoz viszonyítva számuk csökkenő tendenciát mutatott. 2021-ben 322 fő, 2022-ben 180 fő, 2023-ban 156 fő (januári adatok).

	2022. év	2023. év
férfi	78	67
nő	102	89
Összesen	180	156
17 év alatti	-	-
18-20 év	3	-
21-25 év	5	6
26-31 év	25	9
31-35 év	14	15
36-40 év	14	18
41-45 év	16	16
46-50 év	23	23
51-55 év	23	13
56-60 év	26	23
60 év feletti	31	33

ált. isk. végzettség nélkül	1	-
ált. isk. végzettség	19	19
szakiskola	3	2
szakmunkásképző	12	14
gimnázium	36	23
szakközépiskola	29	26
technikum	4	4
főiskola	44	43
egyetem	32	25

9. számú táblázat, forrás: Budapest Főváros Kormányhivatala Munkaügyi Központ adatbázisa

Az elmúlt két év adatait figyelembe véve a nemek szerinti összetételt vizsgálva megállapítható, hogy az álláskereső 57 % -a nő. A regisztrált álláskereső körében az 50 év és e feletti aránya magas, 2022-ben 44,4 %, 2023-ban 44,2 %.

Az iskolai végzettség tekintetében a diplomával rendelkezők aránya 2022-ben 42,2 %, 2023-ban 43,6 %.

3.2.2. Nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának alakulása

2023. évben a kerület lakosságának 22,9 %-a részesült nyugdíjban, illetve nyugdíjszerű ellátásban, ami alapján várható, hogy az ő ellátásuk továbbra is meghatározó szerepet kap a szolgáltatások körében.

Az alábbi tábla mutatja az V. kerületben nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők számának alakulását.

	2022.01.			2023.01.		
	Összes	Férfi	Nő	Összes	Férfi	Nő
1. Öregségi nyugdíjban részesülő	5 020	1 785	3 235	4 863	1 728	3 355
- ebből korbetöltött rokkantsági nyugdíjakból átsorolt öregségi nyugdíjak (fő)	449	149	300	404	130	331
2. Korhatár alattiak ellátásai	37	*	*	34	*	5
3. Rokkantsági és rehabilitációs ellátások	431	*	*	412	*	256
Saját jogon járó nyugdíjak és ellátások száma mindösszesen (1+2+3)	5 488	2 025	3 463	5 309	1 961	3 348
4. Özvegyi és szülői nyugdíj	48	5	43	51	6	45
5. Árvaellátás	97	46	51	93	43	50

10. számú táblázat, forrás: Magyar Államkincstár

Az alábbi táblázatok a saját jogon járó nyugdíjban és ellátásban, valamint az öregségi nyugdíjban részesülők jövedelmi helyzetének 2022. és 2023. évre vonatkozó adatainak összefoglalását tartalmazza.

Budapest V. kerület		Időszak: 2022. év január				
Ft kategóriák	férfi		nő		összesen	
	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)
10 000 Ft alatt	*	*	*	*	10	5 732
10 000 - 49 999	*	*	*	*	129	34 469
50 000 - 99 999	303	77 203	485	79 337	788	78 517
100 000 - 149 999	430	124 420	810	125 126	1 240	124 881
150 000 - 199 999	356	175 343	837	173 332	1 193	173 932
200 000 felett	873	312 534	1 255	284 202	2 128	295 825
saját jogon járó nyugdíjak és ellátások összesen	2 025	204 536	3 463	185 982	5 488	192 829

Budapest V. kerület		Időszak: 2022. év január				
Ft kategóriák	férfi		nő		összesen	
	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)
10 000 Ft alatt	*	*	*	*	10	5 732
10 000 - 49 999	*	*	*	*	89	32 614
50 000 - 99 999	193	79 583	358	81 877	551	81 074
100 000 - 149 999	386	125 097	763	125 340	1 149	125 259
150 000 - 199 999	319	175 330	814	173 472	1 133	173 996
200 000 felett	845	313 081	1 243	284 494	2 088	296 062
öregségi nyugdíjban részesülők összesen	1 785	215 880	3 235	192 125	5 020	200 572

Budapest V. kerület		Időszak: 2023 év január				
Ft kategóriák	férfi		nő		összesen	
	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)
10 000 Ft alatt	*	*	*	*	7	6 298
10 000 - 49 999	*	*	*	*	94	36 575
50 000 - 99 999	181	78 960	258	80 255	439	79 721
100 000 - 149 999	298	126 559	547	126 493	845	126 516
150 000 - 199 999	303	173 982	641	175 905	944	175 288
200 000 felett	1 129	356 414	1 851	314 814	2 980	330 574
saját jogon járó nyugdíjak és ellátások összesen	1 961	256 499	3 348	235 093	5 309	244 108

Budapest V. kerület			Időszak: 2023. év január			
Ft kategóriák	férfi		nő		összesen	
	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)	fő	teljes ellátás átlaga (Ft)
10 000 Ft alatt	*	*	*	*	7	6 298
10 000 - 49 999	*	*	*	*	65	32 710
50 000 - 99 999	102	80 147	178	82 645	280	81 735
100 000 - 149 999	240	127 808	480	127 560	720	127 642
150 000 - 199 999	282	174 144	614	176 187	896	175 544
200 000 felett	1 070	360 052	1 825	315 615	2 895	332 039
öregségi nyugdíjban részesülők összesen	1 728	274 458	3 135	242 818	4 863	254 061

11-14. számú táblázat, forrás: Magyar Államkincstár Közgazdasági és Elenzési Főosztály adatbázisa (A *-al jelölt adatok adatvédelmi okok miatt nem közölhetők.)

A saját jogon járó nyugellátásban részesülők átlagjövedelme 2022. évben 192.829.-Ft volt, 10 000.-Ft alatti ellátásban 10 fő részesült, az ellátás átlagösszege 5 732.-Ft volt. 200 000.-Ft felett 2 128 fő kapott ellátást, melynek átlaga 295 825.-Ft volt.

2023. évben a saját jogon járó nyugellátásban részesülők átlagjövedelme 244.108.-Ft volt, 10 000.-Ft alatti ellátásban 7 fő részesült, az ellátás átlagösszege 6.298.-Ft volt. 200 000.-Ft felett 2 980 fő kapott ellátást, melynek átlaga 330.574.-Ft volt.

A nyugellátás összegének nemek szerinti vizsgálata során megállapítható, hogy a férfiaknál a saját jogú átlagnyugdíj összege magasabb a nők átlagnyugdíjánál.

A Magyar Államkincstár tájékoztatása alapján, az alacsony ellátással rendelkező öregségi nyugdíjasok nagy része külföldről is kap ellátást. 2024. januári adatok alapján, öregségi nyugdíjasok, akiknek teljes ellátása nem éri el a 100 000-Ft-ot, több mint 44 %-a kap külföldről is ellátást.

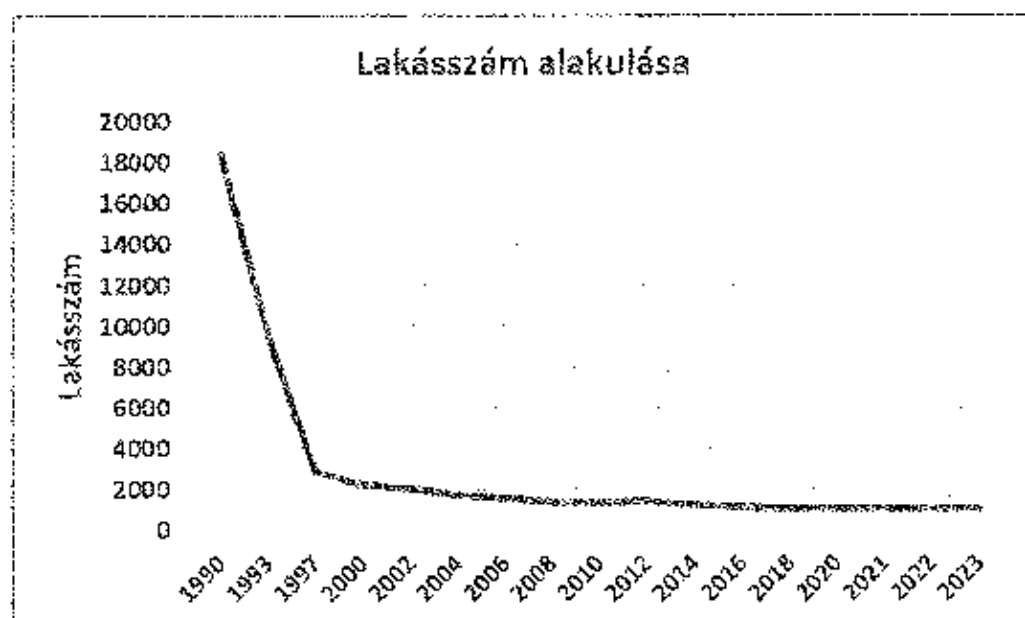
3.2.3. Az V. kerületi lakáshelyzet változásai

A családok és egyének szociális helyzetét erősen befolyásolják lakhatási lehetőségeik, körülményeik, ezért a lakhatási helyzet, a lakáshoz jutás feltételeinek vizsgálata fontos a szociális körülmények meghatározásakor.

Az önkormányzati tulajdonú lakások számának alakulása Belváros-Lipótvárosban:

Év	Lakásszám
1990	18 438
1993	9 536
1997	2 873

2000	2 239
2002	1 988
2004	1 672
2006	1 538
2008	1 380
2010	1 298
2012	1 399
2014	1 217
2016	1 076
2018	1 017
2020	1 028
2021	1 027
2022	1 024
2023	1 001

15-16. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

A „lakásért életjáradék” program, keretében jelenleg 22 életjáradéki szerződéssel rendelkezik Önkormányzatunk. 2022. évben 3, 2023-ban 1 új szerződés került megkötésre. Az elmúlt két évben 1 lakás üresedett meg, vált bérbe adhatóvá.

Önkormányzatunk tulajdonában áll a Bp. V., Vadász u. 11-13. szám alatt, egy 142 lakásos nyugdíjasház, melyből a Fővárosi Önkormányzat 35 lakás esetében rendelkezik bérlőkijelölési joggal. A nyugdíjasház tekintetében – a beköltözhető üres lakások függvényében – folyamatos a bérbeadás. 2022. évben 9, 2023. évben 5 nyugdíjasházi elhelyezésre került sor V. kerületi bérlőkijelölés alapján.

Az alábbi táblázat a 2022. és 2023. évben történt lakásbérbeadás adatait tartalmazza.

	szociális	költségelvű	piaci
2022	-	2	33
2023	1	2	33

17. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

3.2.4. A kerületi lakbérpolitika változásai

A Képviselő-testület döntése alapján 2010. évben a lakbérrendszer felülvizsgálatának eredményeképpen sávós lakbérrendszer került bevezetésre. A sávós lakbérrendszerről a lakbérek a bérlok jövedelmi és vagyoni helyzetének figyelembevételével differenciálásra kerültek, mely alapján szociális, kedvezményes I., kedvezményes II., illetve piaci lakbérmérték rendeleti szabályozása történt meg, továbbá döntés született a lakbérek évenkénti felülvizsgálatáról.

2016. évben az önkormányzat tulajdonában álló lakások lakbérének mértékéről és a lakbértámogatásról szóló önkormányzati rendelet átfogó felülvizsgálatra került a lakbérek mértékének tekintetében. A korábbi szabályozás alapján a lakbérek megállapítása – a szociális bérleti díjak kivételével – a lakások forgalmi értéke alapján kerültek meghatározásra. A forgalmi értékebecslések 6 hónapnál nem régebbi aktualizálása jelentős kiadást jelentett az Önkormányzat számára, ezért a szociális alapú lakbérhez hasonlóan négyzetméter és komfortfokozat alapú lakbér megállapítása került rögzítésre a rendeletben. Döntés született a lakbérfelülvizsgálat minden harmadik évben történő felülvizsgálatáról is.

2016. évben megtörtént a rendeletben szabályozott lakbér-felülvizsgálat, és a bérleti díjak a rendeletmódosításnak megfelelően kerültek megállapításra.

Önkormányzatunk 40 költségelvű lakással rendelkezik. A költségelvű bérleti díjnak fedeznie kell az adott bérlakás üzemeltetésének és felújításának költségeit, ezért a költségelvű bérleti díjat minden évben felül kell vizsgálni és újra meg kell határozni.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2020. évben alkotta meg az önkormányzat tulajdonában álló lakások lakbérének mértékéről és a lakbértámogatásról szóló – jelen felülvizsgálatkor is hatályos – 32/2020.(XII.17.) önkormányzati rendeletét.

A szociális alapon bérbeadott lakások bérloei részére az Önkormányzat rendeletében szabályozottan lakbértámogatást biztosít.

Lakbértámogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)
2022	2
2023	-

18. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

3.2.5. Az egészségügyi szolgáltatások alakulásának mutatói

A családok szociális helyzetére az egészségi állapot is hatást gyakorol, ezért szükséges vizsgálni az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés kerületi lehetőségeit.

Az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény részletezi az egészségügyi alapellátás körébe tartozó önkormányzati feladatokat.

Ennek megfelelően az egészségügyi alapellátás része:

- a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
- az alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás,
- a fogorvosi alapellátás,
- a védőnői ellátás (2023.07.01-től állami fenntartású),
- az iskola-egészségügyi ellátás.

Mindezen túlmenően Önkormányzatunk biztosította a járóbeteg-szakellátást és a gondozói ellátást is a kerületben.

Az Önkormányzat Képviselő-testülete 2017. március hónapban alkotta meg az V. kerület közigazgatási területén működő egészségügyi alapellátás körzeteinek meghatározásáról szóló 5/2017.(III.9.) önkormányzati rendeletét.

Az Önkormányzat a felnőtt lakosság alapellátását tizenhat háziorvosi körzetben, három telephelyen, a 0-14 éves korú lakosság alapellátását négy háziorvosi körzetben, egy telephelyen biztosítja. A háziorvosi alapellátáshoz és a házi gyermekorvosi ellátáshoz kapcsolódó ügyeleti alapellátást 24 órában közreműködői szerződéssel, két telephelyen látja el.

A felnőtt lakosság fogászati alapellátását tizenkét fogorvos, egy telephelyen, tizenkét körzetben, a gyermek fogászati ellátást négy fogorvos, két telephelyen, négy körzetben biztosítja. A fogászati alapellátáshoz kapcsolódó felnőtt és gyermek fogászati ügyeleti alapellátás a Semmelweis Egyetem Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézete által biztosított. A 0-18 éves korú lakosság területi védőnői ellátását 2023. június 30-ig négy védőnő, négy körzetben egy telephelyen látta el.

Az Önkormányzat az iskolai-egészségügyi ellátást – mely iskolaorvos és védőnő együttes szolgáltatásából áll, amelyet fogorvos és fogászati asszisztens közreműködésével látnak el - három iskolaorvossal, öt védőnővel, négy gyermekorvossal és két gyermek fogorvossal biztosítja.

A Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat (BLESZ) Hercegprímás utcai rendelőintézetében a járóbeteg ellátás minden területe megtalálható. Az intézmény technikai felszereltsége nemzetközi viszonylatban kiemelkedő, az orvosok munkáját digitális röntgengépek, modern ultrahang berendezések, több száz vizsgálat elvégzésére szolgáló laboratóriumi műszerek, korszerű, a legújabb technológiával felszerelt sebészeti műtő (egynapos sebészet), komputeres elemzéssel egybekötött EKG, a fájdalom enyhítésére szolgáló fizioterápiás berendezések, valamint egy külön kialakított gyógymedence segíti.

Belváros Önkormányzata kiemelten segíti az V. kerületben élők egészségmegőrzését, valamint jelentősen hozzájárul a helyi egészségügyi ellátás szakmai színvonalának fejlesztéséhez. 2018-ban a képviselő-testület 7/2018.(I.18.) B-L.Ö. határozatával döntött a CT és MR vizsgálati lehetőség kerületi lakosok számára történő biztosításáról egészségük megőrzése, illetve annak lehetőség szerinti helyreállítása érdekében. Ezáltal a lakosság közvetlenül a kerületben jut hozzá a mai kor technikájának megfelelő CT és MR vizsgálatokhoz. A vizsgálatok elvégzése 2019. május 27. napjától biztosított a kerületi lakosok részére, a CT vizsgálatok a BLESZ Hercegprímás utcai szakrendelőjében, az MR vizsgálatok a szakrendelő szomszédságában lévő Szabadság téren található Bank Centerben történnek.

A CT és MR hozzáféréseinek biztosításával teljeskörűvé vált Belvárosban a képalkotó diagnosztikai vizsgálatok (röntgen, mammográfia és ultrahang) elérése a kerületi lakosok számára.

Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat 2018. évben **Budapestért Díjban** részesült a budapesti járóbeteg-ellátás területén kiemelkedő szakmai tudással és technikai felszereltséggel húsz éven át végzett gyógyító és egészségmegőrző tevékenységéért.

Az elmúlt három év jelentős változást hozott az egészségügy területén. Az egészségügyi szolgálati jogviszonyról szóló 2020. évi C. törvény alapján, az egészségügyben dolgozók közalkalmazotti jogviszonya 2021. március 1-jével a törvény erejénél fogva átalakult egészségügyi szolgálati jogviszonnyá.

Ez a változás Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálatánál 182 fő dolgozót érintett.

Az egyes egészségügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2022. évi LXXIII. törvény, módosította az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvényt. A jogszabály meghatározta az állam szerepvállalását az egészségügyi alapellátásban, továbbá az önkormányzatok számára alapellátás keretében ellátandó védőnői feladatellátás 2023. június 30. nappal történő átalakításáról is rendelkezett. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete jogszabályi kötelezettségének elcogot téve megállapodás kötött 2023. július 01. naptól az Észak-Pesti Centrumkórház-Honvédkórházzal a védőnői ellátásra szolgáló ingó és ingatlan vagyornak az ingyenes használatba adásáról.

Önkormányzatunk a védőnőkkel kötött szerződés keretében a továbbiakban is a védőnőkkel látatja el a gyermekvédelmi ellátásokról szóló önkormányzati rendelet szerinti feladatokat (pl. babacsomag, védőoltás igazolások kiadása, Vándorbölcshő program).

Az alábbi táblázat a BLESZ betegforgalmi, ellátási adatait tartalmazzák 2022. és 2023. évben:

Betegforgalmi adatok	Járóbeteg ellátás (fő)	Fekvőbeteg ellátás - ENS (fő)
2022. év	199 377	656
2023. év	215 699	770

19. számú táblázat, forrás: BLESZ adatbázisa

3.2.6. A szociális és gyermekvédelmi ellátások, valamint a szociális szolgáltatások mutatói

A szociális és gyermekvédelmi ellátások, illetve a szociális szolgáltatások kerületi mutatói a szolgáltatástervezési koncepció IV. fejezetében, a konkrét ellátási formák bemutatása kapcsán kerülnek ismertetésre.

IV. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások és szolgáltatások

2023. január elsejei hatállyal módosításra került az Szt. 2. §-a, az alábbiak szerint:

- „2. § (1) Mindenki felelős önmagáért.
(2) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes, őt – a képességeik és lehetőségeik szerint, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) rokontartásra vonatkozó szabályai szerinti sorrendben – a hozzátartozók segítik.
(3) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes és a hozzátartozók (2) bekezdés szerinti gondoskodásra vonatkozó kötelességüket nem teljesítik, az egyén lakóhelye szerinti települési önkormányzat jogszabályban meghatározott feltételek szerinti gondoskodási kötelezettsége áll fenn.
(4) Ha az egyén önmagáról gondoskodni nem képes, és a hozzátartozók a (2) bekezdés szerinti, a települési önkormányzat pedig a (3) bekezdés szerinti gondoskodásra vonatkozó kötelességet nem teljesítik, az államnak jogszabályban meghatározott feltételek szerinti kötelezettsége áll fenn.
(5) Az állam és a települési önkormányzat a szociális gondoskodás feltételeinek biztosításával összefüggő feladatainak ellátása során együttműködik az egyházi és civil szervezetekkel.
(6) A szociális intézmények és intézkedések rendszerének kialakítása és működési kereteinek biztosítása az állam és a települési önkormányzat feladata e törvényben meghatározott módon.”

A módosítással a rendelkezés – az Alaptörvénnyel összhangban – kimondja, hogy mindenki felelős önmagáért. A törvény az egyén elsődleges felelősségén túl megjeleníti a hozzátartozók felelősségét is e téren, amennyiben az egyén nem képes önmagáról gondoskodni, a hozzátartozók kötelesek segítséget nyújtani részére a polgári jog alapján fennálló rokontartási kötelezettség sorrendjében képességeik és lehetőségeik szerint. Ezt követi gondoskodási sorrendben az egyén lakóhelye szerinti települési önkormányzat, majd az állam.

Az ezt megelőző szabályozáshoz képest – miszerint: „A szociális ellátás feltételeinek biztosítása – az egyének önmaguk, családjuk, helyi közösség tevékenységén túl – az állam központi szerveinek és a helyi önkormányzatoknak a feladata.” – az egyén felelőssége nagyobb hangsúlyt kap, illetve az állam csak utolsóként lép be a gondoskodási sorrendbe.

Az Szt. és az Mőtv. rendelkezései alapján, a lakosság ellátásának meghatározó részét eddig is az önkormányzatok biztosították, a továbbiakban is helyi szinten kerül sor az ellátások nyújtására.

Az Országgyűlés 2022. november 22-én elfogadta a Magyarország biztonságát szolgáló egyes törvények módosításáról szóló 2022. évi L. törvényt, amely törvény 16. §-a értelmében, az Szt.-ben szereplő az „az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb” szövegrész helyébe 2023. január 1-től az „a szociális vetítési alap” szöveg lépett.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális juttatások rendszeréről és a gyermekvédelmi ellátásokról szóló önkormányzati rendelete is tartalmazta az „az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb” szövegrészt, ezért

szükséges volt a rendeletekben is az „a szociális vetítési alap” szövegrészre történő cseréje. A rendeletek a törvényi változás folytán minden pénzbeli ellátást érintően módosultak, ezen kívül egyes ellátási formák tekintetében a jövedelmi értékhatárok is megemelésre kerültek, illetve mivel a korábbi rendeletek is már nagyszámú módosító rendelkezést tartalmaztak indokoltá vált új rendeletek megalkotása.

A Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete 2023. év márciusában alkotta meg új rendeletét a szociális juttatások rendszeréről. A 7/2023.(III.2.) önkormányzat rendelet célja, hogy a szociális biztonság megteremtése és megőrzése érdekében szabályozza a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások igénybevételének helyi szabályait.

Az Önkormányzat a kerületi állampolgárok érdekében továbbra is ellátja minden kötelező feladatát. A feladatait saját intézményein keresztül vagy ellátási szerződések útján szervezi. Az Önkormányzat által önként vállalt ellátások a kerületi polgárok életminőségét tovább javítják, a szociális szolgáltatások magas szintje minden igényt kielégítenek.

2016. évben Belváros-Lipótváros V. kerület Önkormányzat komplex időspolitikájáért **Idősbarát Önkormányzat Díjban**, 2018. évben az **UNICEF Gyermekbarát Település elismerő címben** részesült, valamint ugyanabban az évben elnyerte a Nagycsaládosok Országos Egyesületének (NOE) **Családbarát Önkormányzat Díját**. A díjjal azokat az önkormányzatokat díjazták, akik kiemelkedően támogatják a családokat és a gyermekvállalást. 2023. évben a fővárosi kerületek közül elsőként nyerte el Önkormányzatunk a Magyar Vöröskereszt által meghirdetett pályázaton a **Humanitárius Település** címet, amely a Vöröskereszt eszmeiségét és alapelveit tiszteletben tartó, céljai megvalósításában tevékenyen résztvevő közösségek elismerése.

A továbbiakban az elmúlt két évben a szociális törvényhez kapcsolódó egyes szociális ellátási formákat érintő jogszabályi változások, valamint az Önkormányzat által bevezetett új támogatási formák is bemutatásra kerülnek. A felülvizsgálat során a változások az egyes ellátási formák ismertetése kapcsán kerülnek részletesen kifejtésre.

4.1. A szociális törvényhez kapcsolódó egyes szociális ellátási formák

Az alábbi táblázat összefoglalóan tartalmazza az Önkormányzat által 2022. és 2023. évben nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális juttatásokat.

A szociális törvényhez kapcsolódó szociális ellátások 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendeletben szabályozott támogatások	
Kötelező feladatok	
Települési támogatás	
➤ lakhatási támogatás	
➤ gyógyszer-támogatás	
➤ hátraleékezelési támogatás	

Rendkívüli települési támogatás

- temetési támogatás
- krízistámogatás
- eseti támogatás

Köztemetés

Önként vállalt feladatok

Létfenntartási támogatás

Jövedelem pótló támogatás

Lakás-karbantartási támogatás

Ütési szezonban történő időszakos támogatás

Támogatás idősek világnapjára

Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság

Időskori tüdőgyulladás elleni védőoltás költségének átvállalása

Belvárosi kismamabérlet támogatás

Ápolási támogatás

Egyéb természetbeni juttatások

Alma akció

Húsvéti ajándék sonka kártya

Húsvéti csomag

Muskátli akció

Füzetsomag akció

Kedvezményes burgonyavásár

Karácsonyi csomag

Kedvezményes fenyőfavásár, ajándék szaloncukorral

2015. március 1. napját követően az állam a helyi szociális feladatok ellátására a központi költségvetésből azon önkormányzatok számára biztosít támogatást, ahol az egy főre jutó adócrő-képesség nem haladja meg a 32.000.-Ft-ot.

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat a pénzübeli és természetbeni ellátásokat nyújtó szociális ellátó rendszerét teljes egészében saját forrásból biztosítja.

Pénzübeli és természetbeni ellátások

4.1.1. Települési támogatások

Az Szt. 2015. március 1-jén hatályba lépő 132. § (4) bekezdés g) pontja alapján az önkormányzatok felhatalmazást kaptak, hogy rendeletükben szabályozzák a *települési támogatás* keretében nyújtott ellátások jogosultsági feltételeit, valamint az ellátások megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználása ellenőrzésének szabályait.

A települési támogatás keretében az önkormányzat az Szt. 45. § alapján saját maga határozhatja meg, hogy milyen élethelyzethez nyújt támogatást, és az (1) bekezdésben felsorolt jogcímeken kívül is megállapíthat ellátás típusát.

Ezen felül az Szt. 26. § alapján, a települési önkormányzat képviselő-testülete a hatáskörébe tartozó pénzübeli ellátásokat kiegészítheti, és a szociálisan rászorultak részére más pénzübeli támogatásokat is megállapíthat.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat képviselő-testülete az Szt. 45. § (1) bekezdésben felsorolt támogatási célokon túlmenően az Szt. 26. § szerint rendeletében egyéb támogatásokat is megállapít.

Lakhatási támogatás

Fogalom:

A lakhatási támogatás formájában nyújtott települési támogatás a szociálisan rászorult személyeknek az általuk lakott lakás vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség rendszeres fenntartási költségeinek viseléséhez nyújt segítséget.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 9. § -10. § szabályozza.

Helyzetkép:

A lakhatási támogatás a törvényi változás alapján megszüntetésre került lakásfenntartási támogatás továbbélése a települési támogatás rendszerén belül.

A lakhatáshoz kapcsolódó támogatási forma prevenciós célt valósít meg a lakhatás megőrzése és a hátralek felhalmozásának megelőzése szempontjából. Ez az egyik olyan támogatási forma, amely már az Szt. 1993-as megalkotásánál is megfogalmazódott. Ennek okán döntött a képviselő-testület a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez lakhatási támogatás bevezetéséről.

A lakhatási támogatást magántulajdonú lakás esetén közös költség, önkormányzati tulajdonú lakás lakbérére, valamint gáz-, áram-, víz- és csatornahasználati, szemétszállítási és fűtési díj költségeinek kifizetéséhez lehet megállapítani.

Az Önkormányzat a lakhatási támogatást természetbeni szociális ellátás formájában nyújtja. A támogatás folyósítása a szolgáltató részére történik, annak összegét a jogosult számlájában a szolgáltató írja jóvá.

A lakhatási támogatás az alacsony jövedelemmel rendelkezők részére nyújt segítséget lakhatási költségeik kifizetéséhez. Az önkormányzati rendeletben megállapított jövedelmi értékhatar 2021-ben megemelésre került, továbbá a támogatás összege 3 000.-Ft-ról 6 000.-Ft-ra emelkedett.

2023-ban ismételten indokoltá vált a támogatás jövedelmi értékhatarának megemelése, az egy háztartásban élők esetén a szociális vetítési alap összegének 350 %-ról 400 %-ra (114.000.- Ft/lő), egyedül élő esetén 400 %-ról 450 %-ra (128.250.-Ft) nőtt.

Adatok:

Lakhatási támogatás formájában települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	26	218	1 308
2023	26	231	1 386

20. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Gyógyszertámogatás

Fogalom:

A gyógyszerertámogatás formájában nyújtott települési támogatás a szociálisan rászorult azon személyek számára nyújt támogatást, akik az Szt. 50. § (1) és (2) bekezdése szerinti közgyógyellátásra nem jogosultak, de egészségi állapotuk, diagnosztizált krónikus betegségük miatt rendszeres gyógyszereszedésre szorulnak.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 11. § szabályozza.

Helyzetkép:

A gyógyszerertámogatás a települési támogatás másik új eleme a megszüntetésre kerülő méltányos közgyógyellátás által biztosított feladat ellátására.

Az Önkormányzat által korábban nyújtott közgyógyellátás, mint természetbeni szociális ellátás célzottan csak gyógyszerre, illetve gyógyászati segédeszköz vásárlására volt fordítható.

A jelenlegi szabályozás alapján nyújtott támogatás pénzbeli ellátás, azonban az Önkormányzat célja továbbra is az, hogy ezen ellátási forma is a rendeletben meghatározott támogatási célra kerüljön felhasználásra a jogosultak által. Ennek megvalósulása érdekében az Önkormányzat rendeletében előírta a háziorvos igazolását a diagnosztizált krónikus betegséghez közvetlenül kapcsolódó gyógyszereszközökről, melyet a gyógyszerertár beáraz.

A gyógyszerertámogatás összege a gyógyszerertár által beárazott gyógyszerköltség, de legfeljebb 6.000.-Ft/hó.

A gyógyszerertámogatás a jogosultak által az egyik legnagyobb számban igénybe vett támogatási forma. 2021. évben ezen támogatási forma esetében is megemelésre kerültek a jövedelmi értékhatárok.

2023-ban ismételten indokoltá vált a támogatás jövedelmi értékhatárának megemelése, a vonatkozó önkormányzati rendelet 26. § (1) bekezdése szerinti ellátásokban részesülők esetében családban élőknel az egy főre eső jövedelem a szociális vetítési alap összegének 500 %-áról 550 %-ra (156.750.-Ft/fő), egyedül élőknel 550 %-ról 600 %-ra (171.000.-Ft) nőtt. A 90. életévüket betöltők esetében 600 %-ról 650 %-ra (185.250.-Ft/fő), a 95. életévüket betöltők esetén 800 %-ról 850 %-ra (242.250.-Ft/fő) emelkedett. Minden más igénylő esetében családban élőknel 250 %-ról 300 %-ra (85.500.-Ft/fő), egyedül élőknel 300 %-ról 350 %-ra (99.750.-Ft) nőtt a jövedelmi értékhatár.

Adatok:

Gyógyszerertámogatás formájában települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	252	2 414	14 252
2023	225	2 161	12 849

21. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Hátralékkezelési támogatás

Fogalom:

A hátralékkezelési támogatás formájában nyújtott települési támogatás a szociálisan rászorult azon személyek számára nyújt segítséget, akik lakhatással kapcsolatos kiadásaihoz kapcsolódó hátralékot halmoztak fel.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 12. § - 15. § szabályozza.

Helyzetkép:

A hátralékkezelési támogatás a települési támogatás rendszerén belül a megszűnő adósságkezelési szolgáltatás által nyújtott ellátást hivatott pótolni a képviselő-testület által alkotott helyi szabályozás alapján. A hátralékkezelési támogatás célja a családok lakhatási feltételeinek stabilizálása, a szociálisan rászorulóknak megsegítése. A támogatásra való jogosultság feltételeinek meghatározásánál figyelembevételre kerültek a korábbi adósságkezelési szolgáltatás szabályai.

A hátralékkezelési támogatás közös költség hátralékhoz, valamint az épület- és fűtésekszerkesztéssel járó külön költség hátralékhoz, lakbérhátralékhoz, illetve közüzemi (vezetékös gáz-, áram-, távhő-szolgáltatási, víz és csatornahasználati, szemétszállítási, több lakást tartalmazó lakó épületeknél háztömböknél központi fűtési díj) tartozás rendezéséhez nyújtható.

A hátralékkezelési támogatás mértéke nem haladhatja meg a kezelendő hátralék 75 %-át és összege legfeljebb százötvenezer forint. A támogatás egy összegben vagy legfeljebb 12 havi részletekben nyújtható, a hátralékkal rendelkező személy vállalásától függően.

A hátralékkezelési támogatás összegét az Egészségügyi és Szociális Bizottság állapítja meg az egyedi helyzetek, így különösen az adós fizetőképessége, jövedelmi, vagyoni helyzete figyelembevételével.

Az Önkormányzat a hátralékkezeléssel kapcsolatos egyes feladatait továbbra is a Belvárosi Család- és Gyermejjóléti Központ útján látja el. A hátralékkezelési tanácsadó vizsgálja a jogosultsági feltételek fennállását, abban az esetben, amennyiben az ügyfél a hátralékkezelési szolgáltatásba nem vonható be, a családsegítő egyéni családi gazdálkodási tanácsadás és szociális ügyintézés keretében segíti életvezetésüket együttműködve az ügyben érintett szolgáltatókkal.

2022 és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Hátralékkezelési támogatás formájában települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	1	1	111
2023	-	-	-

22. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

4.1.2. Rendkívüli települési támogatások

Az Szt. 45. § (3) bekezdése szerint a képviselő-testület a létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére *rendkívüli települési támogatást* köteles nyújtani.

Amíg a települési támogatás rendszeres ellátási forma, a rendkívüli települési támogatás eseti, rendkívüli élethelyzetek megoldására, krízishelyzetek kezelésére szolgál. A törvényi rendelkezés értelmében a rendkívüli települési támogatás elsősorban betegség, temetés, elemi kár elhárítása és a gyermekvárás kapcsán jelentkező többletkiadásokhoz nyújtható. Ezt a támogatási célt korábban az Szt. önkormányzati segély elnevezéssel biztosította.

Temetési támogatás

Fogalom:

A temetési támogatás formájában nyújtott rendkívüli települési támogatás az elhunyt személy eltemettetéséről gondoskodó hozzátartozó részére nyújt segítséget a temetési költségek tekintetében.

A jogosultság feltételcít a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 17. § szabályozza.

Helyzetkép:

A korábbi temetési segélyt, majd önkormányzati segély formájában biztosított támogatást jelenleg a rendkívüli települési támogatás rendszerén belül nyújtja az Önkormányzat.

2023. évben a támogatás jövedelmi értékhatára megemelésre került, családban élőknel a szociális vetítési alap összegének 400 %-ról 450 %-ra (128.250.-Ft/fő), egyedül élőknel 450 %-ról 500 %-ra (142.500.-Ft).

Adatok:

Temetési támogatás formájában rendkívüli települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	11	11	720
2023	10	10	630

23. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Krízistámogatás

Fogalom:

A krízistámogatás formájában nyújtott rendkívüli települési támogatás válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartása, a gyermek fogadásának előkészítése, a nevelésbe vett

gyermek családjával való kapcsolattartás biztosítása, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez, valamint elemi kár esetén nyújt támogatást.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 18. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az ezt megelőzően önkormányzati segély formájában biztosított támogatást jelenleg a rendkívüli települési támogatás rendszerén belül nyújtja az Önkormányzat.

Krizistámogatásban egy naptári éven belül ugyanaz a személy vagy család legfeljebb a szociális vetítési alap összegének kétszereséig részesíthető. Elemi kár esetén a fenti támogatási összegtől maximum a szociális vetítési alap összegének négyszereséig a Polgármester indokolt esetben eltérhet.

2023. évben a támogatás jövedelmi értékhatára megemelésre került, családban élőknel a szociális vetítési alap összegének 150 %-ról 250 %-ra (71.250.-Ft/fő), egyedül élőknel 200 %-ról 300 %-ra (85.500.-Ft).

Adatok:

Krizistámogatás formájában rendkívüli települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	-	-	-
2023	-	-	-

24. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Eseti támogatás

Fogalom:

Az eseti támogatás formájában nyújtott rendkívüli települési támogatás az önhibán kívüli átmeneti létfenntartási gondok enyhítése céljából nyújt segítséget a rászoruló részére.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 19. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az önkormányzati segéllyel kapcsolatos változásokkal összefüggésben a korábban önként vállalt ellátási formaként bevezetett eseti támogatás a rendkívüli települési támogatás rendszerébe került beépítésre.

2023. évben a támogatás jövedelmi értékhatára megemelésre került, családban élőknel a szociális vetítési alap összegének 200 %-ról 300 %-ra (85.500.-Ft/fő), egyedül élőknel 250 %-ról 350 %-ra (99.750.-Ft).

Adatok:

Eseti támogatás formájában rendkívüli települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	75	213	3 725
2023	66	213	3 612

25. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Köztemetés**Fogalom:**

A haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere önkormányzati hatáskörben – a halálesetről való tudomásszerzést követő huszonegy napon belül gondoskodik az elhunyt személy köz költségén történő eltemettetéséről, ha nincs vagy nem lelhető fel az eltemettetésre köteles személy, vagy az eltemettetésre köteles személy az eltemettetésről nem gondoskodik.

A jogosultság feltételeit az Szt. 48. § szabályozza.

A szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 20. § további szabályozást tartalmaz a köztemetéssel kapcsolatban.

Helyzetkép:

A köztemetéssel eltemetett személyek jelentős része egyedülálló, hozzátartozókkal nem rendelkező személy, kisebb részben fordul elő, hogy a család anyagi nehézségekre hivatkozva nem tudja a temetés költségeit vállalni.

2022. és 2023. év során a köztemetés szabályozásában változás nem történt.

Az Önkormányzat célja a minél rövidebb ügyintézési idő megvalósítása a költségek csökkentésének érdekében. A Budapesti Temetkezési Intézet a köztemetés aktuális költségeiről rendszeresen tájékoztatja hivatalunkat, melyet a költségvetés tervezésénél figyelembe veszünk.

Adatok:

A köztemetéssel eltemetésre kerültek száma az V. kerületben

Év	köztemetettek száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	17	17	3 111
2023	8	8	1 790

26. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

4.1.3. Önként vállalt feladatként nyújtott ellátások

Belváros-Lipótváros Önkormányzat a törvényben szabályozott kötelező feladatokon túl számos önként vállalt támogatást nyújt.

Létfenntartási támogatás

Fogalom:

Az Önkormányzat azokat az V. kerületben lakcímmel rendelkező kérelmezőket, akik jövedelmi viszonyaik alapján, önhibájukon kívül rendszeres létfenntartási gondokkal küzdenek, havi létfenntartási támogatásban részesíti.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 21. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A létfenntartási támogatással az Önkormányzat a rászorultak részére rendszeres havi ellátást biztosít, melynek összege a szociális vetítési alap összegének 20 %-a. 2022. és 2023. évben 5 700.-Ft/hó.

Adatok:

Létfenntartási támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	119	1 052	5 933
2023	90	778	4 377

27. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Jövedelempótló támogatás

Fogalom:

A jövedelempótló támogatás azon hátrányos munkaerő-piaci helyzetű személyek részére nyújt támogatást, akik munkaképességüket legalább 30 %-ban elvesztették vagy egészségkárosodásuk legalább 30 %-os.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 22. § - 23. § szabályozza.

Helyzetkép:

A jövedelempótló támogatást az Szt. 2015. március 1. napjától hatályba lépő rendelkezései hívták életre. Korábban szintén önként vállalt feladatként biztosította az Önkormányzat az Szt. 37. § (1) bekezdés d) pontja szerinti rendszeres szociális segélyt a munkaképességüket elvesztő, illetve egészségkárosodott személyek részére. Ezen támogatás megszűnésével az azt addig

igénybe vevők ellátás nélkül maradtak volna. Ezért a képviselő-testület úgy döntött, hogy önként vállalt feladat keretében tovább biztosítja az ellátást a rászorulóknak részére.

A jövedelempótló támogatás szabályozásában 2022. és 2023. évben módosítás nem történt.

Adatok:

A jövedelempótló támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	6	39	1 000
2023	6	50	1 281

28. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Lakás-karbantartási támogatás

Fogalom:

A lakás-karbantartási támogatás a fűtőberendezés, tűzhely, melegvíz előállító berendezés, kád, mosdó, falikút, mosogató, WC, csaptelep javítása, felújítása, cseréje, elektromos hálózat javítása, cseréje, beázás, csőrepedés után kőműves és hideghurkolási munkálatok elvégzéséhez adható.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 24 - 25. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A lakás-karbantartási támogatás, mint önként vállalt ellátási forma szabályozásában 2013-ban történt átfogó módosítás. A támogatás összege 60.000.-Ft-ról 80.000.-Ft-ra emelkedett. Beépítésre került a rendeletbe az a lehetőség, hogy a lakásban felmerülő karbantartási munkát önkormányzati tulajdonú lakás esetén a Belváros-Lipótváros Városüzemeltető Kft. is elvégezheti, ebben az esetben a támogatás összege közvetlenül a kft. részére kerül átutalásra. E támogatási formával az Önkormányzat a kerületben található lakások állagmegőrzését is elősegíti.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Lakás-karbantartási támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	17	17	1 311
2023	3	3	200

29. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Fűtési szezonban történő időszaki támogatás

Fogalom:

Az Önkormányzat időszaki támogatást nyújt a téli hónapokban megnövekedett fűtési kiadások enyhítésére a nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülő kérelmezők részére a rendeletben megállapított jogosultsági feltételek fennállása esetén.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 26-27. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A fűtési szezonban történő időszaki támogatás 2005-ben került bevezetésre. A nyugdíjban és nyugdíjszerű ellátásban részesülők körében igen népszerű ellátás, ez a legnagyobb esetszámú támogatás a szociális ellátások között.

A támogatással az Önkormányzat a területben élő jogosultak részére a téli hónapokban – novembertől márciusig – megnövekedett fűtési kiadások rendezéséhez nyújt segítséget, ezért a támogatás biztosítása a fűtési díjhátralék felhalmozásának megelőzése szempontjából is releváns.

2023. szeptember hónapban módosításra kerültek a támogatás igénybevételének szabályai. A hivatal által lefolytatott hatástanulmány szerint, a jövedelmek, illetve a nyugellátás összegének évről-évre történő emelkedése miatt a támogatási formát egyre többen a méltányossági eljárás keretében tudták igénybe venni, ezért indokoltá vált a támogatás jövedelmi értékhatárainak megemlése, valamint rögzítésre került a kérelem benyújtásának kezdő időpontja.

A jövedelmi értékhatár az egy háztartásban élők esetén a szociális velítési alap összegének 800 %-ról 1000 %-ra (285.000.-Ft/fő), az egyedül élők és a nagycsaládosok esetén 900 %-ról 1100 %-ra (313.500.-Ft) emelkedett.

Adatok:

A fűtési szezonban történő időszaki támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	2 432	10 591	147 636
2023	2 147	9 296	130 690

A fűtési szezonban történő időszaki támogatásban részesülő nagycsaládos igénylők száma

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	47	1 784
2023	43	1 602

30-31. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Támogatás idősök világnapjára

Fogalom:

A képviselő-testület az idősök világnapja alkalmából támogatást nyújt annak az V. kerületi lakcímmel rendelkező személynek, aki tárgyév március 01-jén határozattal megállapított fűtési szezonban történő időszaki támogatásra való jogosultsággal rendelkezik, amennyiben 60. életévét ugyanaz év október 01-jéig betölti.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 28. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A támogatás idősök világnapjára természetbeni ellátás 2014-ben került bevezetésre. Az Önkormányzat a támogatást Szociális célú Erzsébet-utalvány formájában az idősök világnapja alkalmából, annak időpontjában (október 1.) nyújtotta.

2019. január 1-től az adójogszabályok változása miatt az Erzsébet Utalványforgalmazó Zrt. megszűntette, mind a papíralapú, mind az elektronikus Erzsébet-utalványok forgalmazását, ezért a képviselő-testület rendeletmódosítással döntött a támogatás pénzbeli ellátásként, változatlan feltételekkel történő további biztosításáról.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Az idősök világnapja alkalmából támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	2 064	20 640
2023	1 772	17 720

32. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság

Fogalom:

A kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság igénybevételével a jogosultak kedvezményesen vásárolhatnak a kerületi szociális boltokban. A vásárlásra jogosító igazolvány havi 10.000.-Ft vásárlási keretösszegre, 30 % kedvezményt, nagycsaládosok esetében havi 15.000.-Ft vásárlási keretösszegre 100 % kedvezményt biztosít.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 29. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság, mint természetbeni ellátás célzottan csak élelmiszervásárlásra fordítható.

2014 márciusában a kerület szociális boltrendszere a már működő Mérleg utcai és Molnár utcai szociális boltok mellett tovább bővült. A Bp. V., Hold u. 13. szám alatt, a Hold utcai Vásárcsarnok és Belvárosi Piac épületében nyílt meg a kerület harmadik szociális boltja.

2021. évben a Hold utcai szociális bolt új helyre költözött a Vadász utca 22-24. szám alatt kialakított tágasabb új önkormányzati helyiségbe.

Az ellátási forma szabályozásánál az utolsó módosítás 2018. évben történt, amikor megemelésre került a kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság jövedelmi értékhatára, valamint a súlyos fogyatékos gyermeket nevelő családok részére bevezetésre került a 100 %-os kedvezmény szerinti jogosultság.

Adatok:

A kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultságban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)
2022	307
2023	250

33. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Időskori tüdőgyulladás elleni védőoltás költségének átvállalása

Fogalom:

Az Önkormányzat az V. kerületi lakcímmel rendelkező 60. életévüket betöltött személyek – háziorvos által indokoltnak tartott – pneumococcus baktérium okozta tüdőgyulladás elleni védőoltás költségét átvállalja.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 30. § tartalmazza.

Helyzetkép:

2018. december hónapban a 2007-től testületi határozat alapján biztosított tüdőgyulladás elleni védőoltás költségei átvállalásának szabályozása került beépítésre a rendeletbe. A testületi döntés alapján a védőoltás költségének 50 %-át, a rendeleti szabályozás alapján, ezt követően a védőoltás teljes költségét átvállalja az Önkormányzat.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Az időskori tüdőgyulladás elleni védőoltásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	66	1 564
2023	150	2 405

34. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Belvárosi kismamabérlet támogatás

Fogalom:

Az Önkormányzat a kerületi kisgyermeket nevelő családok részére a gyermekek gondozásának költségeihez való hozzájárulásként a helyi tömegközlekedési eszközök igénybevételéhez kismamabérlet támogatást nyújt.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 31. § tartalmazza.

Helyzetkép:

A belvárosi kismamabérlet támogatás 2019. május hónapban került bevezetésre, az Önkormányzat által önként vállalt feladatként nyújtott támogatás a kerületi kisgyermeket nevelő családok részére a helyi tömegközlekedési eszközök igénybevételéhez nyújt támogatást. A támogatásra a kerületben élő, kisgyermeket nevelő gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, gyermekgondozási díjban vagy csecsemőgondozási díjban részesülő szülők részére a mindenkor havi kisgyermekeseknek biztosított Budapest-bérlet összege kerül megállapításra és kifizetésre.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

A belvárosi kismamabérlet támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	45	1 079
2023	27	676

35. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Ápolási támogatás

Fogalom:

Az ápolási támogatás a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának otthoni ápolását, gondozását végző szociálisan rászorult személy részére nyújtott támogatás.

A jogosultság feltételeit a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 32. § szabályozza.

Helyzetkép:

2020. június 1-jétől az Önkormányzat az általa eddig a települési támogatások rendszerén belül nyújtott ápolási támogatást önként vállalt feladatként biztosítja.

A rendeletmódosítás célja az volt, hogy az Önkormányzat megemelje a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának ápolását végző személy részére nyújtott ápolási támogatás összegét, amelynek mértéke az öregségi nyugdíj mindenkor legkisebb összegének (28.500.-Ft) 90 %-a volt. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 45. §

(7) bekezdésének rendelkezése alapján, a havi rendszerességgel nyújtott települési támogatás – kivéve a hátralékrendezéssel kapcsolatos támogatás – havi összege nem haladhatta meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegét. A jogszabály a 45. § (2a) bekezdésében lehetőséget adott magasabb összegű támogatás megállapítására, miszerint, ha az ellátás önkormányzati rendeletben szabályozott havi összege eléri az ápolási díj központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott alapösszegének (39.365.-Ft) 80 %-át, abban az esetben a támogatás ápolási díjnak minősül.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Ápolási támogatás formájában települési támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	5	56	1 750
2023	5	45	1 479

36. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

4.1.4. Az Önkormányzat által nyújtott egyéb természetbeni juttatások

Belváros-Lipótváros Önkormányzata az előzőekben ismertetett szociális ellátásokon felül számos egyéb természetbeni juttatásokat is nyújt a kerületben élő lakosság részére. Erre a szociális juttatások rendszeréről szóló 7/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 3. § (3) bekezdés ad felhatalmazást, miszerint: „A rendeletben nem szabályozott egyéb természetbeni ellátásokról és juttatásokról az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján a Polgármester dönt a költségvetés függvényében.”

Önkormányzatunk 2022. és 2023. évben az alábbi természetbeni juttatásokat biztosította a kerületi lakosság részére:

- kedvezményes burgonyavásárlási akció,
- húsvéti és karácsonyi csomagok juttatása,
- almaosztás,
- sonka kártya,
- muskátlisosztás
- fűzetcsomag akció
- kedvezményes fenyőfavásár, ajándék szaloncukor.

A kötelező feladatokon túl az Önkormányzat által önként vállalt feladatok széles palettája mutatja azt a törekvést, hogy Belváros-Lipótváros kiemelt figyelmet fordít a kerületben a szociális ellátásokra, valamint felelősséget vállal a belvárosban lakók életminőségének javításáért.

Kerületünkben – hasonlóan az országos tendenciához – hosszú idő óta kedvezőtlenek a demográfiai mutatók. Mindannyiunk életében meghatározó életszakasz a gyermekkor, így a

gyermekekre, fiatalokra fordított egyéni és társadalmi befektetések alapvető meghatározói a társadalom fejlődésének.

A továbbiakban az Önkormányzat által a gyermeket nevelő családok számára nyújtott támogatási formák kerülnek ismertetésre. Hasonlóan a felnőtt lakosság részére biztosított ellátásokhoz az Önkormányzat a gyermekvédelmi törvényben szabályozott támogatási formákon túl, önként vállalt feladatként számos egyéb ellátást is biztosít a gyermeket nevelő családok számára.

4.2. A gyermekvédelmi törvényhez kapcsolódó egyes szociális ellátási formák, a gyermeket nevelő családok támogatása

A gyermekvédelem feladata, hogy minden gyermek részére biztosítsa a gyermeki jogok érvényesülését és elősegítse, hogy a gyermekek úgy váljanak felnőtté, hogy közben megtanuljanak élni jogaikkal, és mindazt önmaguk és a társadalom javára fordítsák.

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete az Gyvt. felhatalmazása alapján alkotta meg 2023. március hónapban a gyermekvédelmi ellátásokról szóló – a felülvizsgálat időpontjában is hatályos – 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendeletét. A rendelet célja, hogy gondoskodjon a gyermekek számára a szociális biztonság megteremtéséről és annak megőrzéséről, segítséget nyújtson a szülői kötelezettségek teljesítéséhez, valamint a hiányzó szülői gondoskodás pótlásához.

A képviselő-testület 2016-ban alkotta meg a 27/2016.(XI.22.) önkormányzati rendeletét a házasságkötés előtt álló párok megajándékozásáról. A rendelet célja a házasság intézményének támogatása a házasságra lépő jegyesek ajándécsomaggal történő megajándékozásával. A *jegyescsomag* természetbeni juttatás, melyet a házasságkötési szándék bejelentéskor az anyakönyvvezető ad át a jegyespár részére.

Természetbeni juttatásként az Önkormányzat 2017. évben először a kerületi diákok részére a tanévkezdéshez ingyenesen biztosított *fizetcsomagot*, mellyel a kerületi családok részére nyújtott támogatást a tanévkezdéssel járó kiadások csökkentése érdekében.

A képviselő-testület 2019-ben alkotta meg a *belvárosi útravaló támogatásról* szóló 17/2019.(VI.26.) önkormányzati rendeletét, ezzel az önként vállalt ellátási formával a fiatalok önálló életkezdésének támogatását tűzte ki célul.

2021. évben Önkormányzatunk csatlakozott a *Vándorbölcső Mozgalomhoz*, amely projekt megvalósítására a Segítő Kezek Kft-ét kérte fel. Ennek keretében egy egyedi, kézzel faragott bölcső került megvásárlásra, amelyet azok az V. kerületi családok kapnak használatba, ahová újszülött érkezik. A vándorbölcső első átadására sajtótájékoztatóval egybekötött rendezvény keretében került sor a Belvárosi Közösségi Térben, amelyen a jelentkező családok közül közjegyző jelenlétében kisorsolásra került az a család, aki elsőként kapta használatba a vándorbölcsőt, egyedi babakelengyével.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat az alábbi pénzbeli és természetbeni ellátásokat, valamint gyermekjóléti alapellátásokat biztosítja a gyermeket nevelő személyek, családok számára.

**A Gyvt. szerinti gyermekvédelmi ellátások
6/2023.(III.2.) önkormányzati rendeletben szabályozott támogatások**

Kötelező feladatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

- rgyk-hoz kapcsolódó természetbeni támogatás és pénzbeli ellátás
- hátrányos helyzet (HH), halmozottan hátrányos helyzet (HHH) megállapítása

Gyermekétkeztetés

- intézményi gyermekétkeztetés
  - ingyenes
  - kedvezményes
- szünidei (őszi, téli, tavaszi, nyári) gyermekétkeztetés (HH/HHH gyermekeknek)

Önként vállalt feladatok

nevelési támogatás

tömegközlekedési támogatás

környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatása

időszaki támogatás

szociális tanulmányi ösztöndíj

beiskolázási támogatás

karácsonyi támogatás

gyermekek védőoltás költségeinek átvállalása

életmentő adrenalin injekció költségeinek átvállalása

fiatalok helyi életkezdési támogatása

babaköszöntő csomag

mosható nadrágpeltonka támogatás

belvárosi útravaló támogatás

nyári gyermekétkeztetés a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultaknak

Személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

- gyermekjóléti szolgáltatás
  - Gyermekjóléti Szolgálat
  - Gyermekjóléti Központ
- gyermekek napközbeni ellátása
  - Bölcsőde
- gyermekek átmeneti gondozása
  - Gyermekek Átmeneti Otthona
  - Családok Átmeneti Otthona

Pénzbeli és természetbeni ellátások

4.2.1. Kötelezően ellátandó feladatok

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

Fogalom:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot a jegyző állapítja meg a Gyvt.-ben meghatározott jogosultsági feltételek fennállta esetén. A kedvezmény elsősorban természetbeni juttatás, azaz, hogy a kedvezményben részesülők évente kétszer pénzbeli támogatást is kapnak.

A jogosultság feltételeit a Gyvt. 19. § - 20. § szabályozza.

Helyzetkép:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény által biztosított 100 %-os térítési kedvezmény bölcsődétől 8. osztályig terjed, ennél idősebb gyermekek 50 %-os kedvezményben részesülnek. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény után járó ingyenes étkezés továbbra is a legnépszerűbb segítségnyújtási forma.

Adatok:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)
2022	28
2023	21

37. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó természetbeni támogatás és pénzbeli ellátás

Fogalom:

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek után a szülő/törvényes képviselő vagy a saját jogán jogosult nagykorú kérelmező évi két alkalommal alapösszegű pénzbeli támogatásra jogosult.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó meghatározott feltételek fennállása esetén pénzbeli ellátásra jogosult.

A jogosultság feltételeit a Gyvt. 20/A. § - 20/B. § szabályozza.

Helyzetkép:

2014. január 1-jétől jogszabályi változások következtében a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény és a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összevonásra került oly módon, hogy a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás – *pénzbeli ellátás* elnevezéssel – a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó, speciális jogosult kör, a gyámmal kirendelt hozzátartozó számára biztosítandó támogatási elemmé vált.

2018-ban a jogszabályi változások alapján a természetbeni támogatás összege az alábbiak szerint alakult:

- alapösszegű természetbeni támogatás (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.000.- Ft/gyermek/alkalom
- emelt összegű természetbeni támogatás (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.500.- Ft/gyermek/alkalom.

A pénzbeli ellátás összege 6.270.-Ft/hó/gyermek, illetve évente két alkalommal 8.400.- Ft/gyermek.

2019. január 1-től – az előzőekben már említett Erzsébet-utalvány megszűnése okán – a korábban természetbeni ellátást *pénzbeli támogatásként* kapják a jogosultak:

- alapösszegű pénzbeli támogatás (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.000.- Ft/gyermek/alkalom
- emelt összegű pénzbeli támogatás (rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.500.- Ft/gyermek/alkalom.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt jogosult kiegészítő pénzbeli ellátásban részesül, melynek havi összege 6.270.-Ft/hó/gyermek, emellett évi két alkalommal 8.400.-Ft/gyermek összegű pótlék.

Adatok:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	28	47	480
2023	19	33	324

38. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet (HH, HHH)

Fogalom:

Hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családba fogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- b) a szülő vagy a családba fogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családba fogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor az Szt. 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,

c) a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

Halmazottan hátrányos helyzetű

a) az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében a hátrányos helyzet a-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,

b) a nevelésbe vett gyermek,

c) az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

A Gyvt. 67/A. § szabályozza.

Helyzetkép:

2013. szeptember 1-jétől került meghatározásra a Gyvt-ben a hátrányos helyzet és a halmazottan hátrányos helyzet fogalma. A jogosultság megállapítása kedvezményeket keletkeztet a jogosultsággal rendelkezők részére (pl. normatív étkezés), illetve az intézmények esetében többlet normatíva lehívását teszi lehetővé.

Adatok:

Hátrányos helyzetű és halmazottan hátrányos helyzetű gyermekek száma az V. kerületben

Év	HH gyermekek száma (fő)	HHH gyermekek száma (fő)
2022	7	3
2023	8	3

39. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Gyermekeztetés

A Kormány a Gyvt. módosításával 2015. szeptember 1-től kiterjesztette az ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetésre való jogosultsági kört, mellyel minél szélesebb körben kívánták térítésmentesen biztosítani az étkeztetést az arra rászorulóknak.

A szabályozás szerint, a bölcsődében és az óvodában az ingyenes étkeztetésre való jogosultság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeken kívül, megilleti a 3 vagy több gyermeket nevelő családok gyermekeit, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő szülők gyermekeit, továbbá azon családok gyermekeit is, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér nettó összegének 130 %-át. A jövedelem alapján adott kedvezmény a szülők nyilatkozatán alapul.

Adatok:

A kerületi bölcsődéket és óvodákat tekintve a térítésmentes étkeztetés igénybevétele a következők szerint alakult 2022. és 2023. évben

Intézmény	Év	jövedelem miatti kedvezmény	3 vagy több gyerekes család	rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	tartósan beteg	családban van tartósan beteg
Egyesített Bölcsődék	2022	4 fő	7 fő	-	-	-
	2023	4 fő	9 fő	1 fő	-	1 fő
Tesz-Vesz Óvoda	2022	30 fő	8 fő	-	-	-
	2023	22 fő	10 fő	-	1 fő	1 fő
Balaton Óvoda	2022	10 fő	4 fő	-	3 fő	1 fő
	2023	14 fő	3 fő	1 fő	4 fő	0 fő
Bástya Óvoda	2022	35 fő	22 fő	5 fő	1 fő	1 fő
	2023	29 fő	14 fő	6 fő	2 fő	1 fő
Játékkal- mesével Óvoda	2022	35 fő	17 fő	-	-	3 fő
	2023	31 fő	13 fő	1 fő	-	4 fő
Összesen	2022	114 fő	58 fő	5 fő	4 fő	5 fő
	2023	100 fő	49 fő	9 fő	7 fő	7 fő

40. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

A két intézménytípusba járó gyerekek közül 2022-ben az óvodások 49,7 %-a (386 főből 192 fő) és a bölcsődések 12,2 %-a (90 főből 11 fő), 2023-ban az óvodások 45,8 %-a (377 főből 173 fő) és a bölcsődések 16,8 %-a (95 főből 16 fő) részesült az ingyenes étkeztetésben.

Szünidei gyermekétkeztetés

A Gyvt. 2016. január 1-jétől önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként határozta meg a szünidei gyermekétkeztetést, és a hátrányos helyzetű, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére történő biztosítását kötelező önkormányzati feladatként jelölte meg. A települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli meleg főétkeztést a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, illetve ezen kívül további gyermekek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekek részére ingyenesen biztosíthatja a jogszabályban meghatározott időtartamban.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat képviselő-testülete 2022-ben a nyári szünidei gyermekétkeztetés keretében 10 fő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek étkeztetését támogatta önként vállalt feladatként.

Adatok:

2022. és 2023. évben szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermekek száma

	Év	Étkezési napok száma	Étkezést igénylők száma (fő)	Hátrányos helyzetű gyerekek száma (fő)	Halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma
tavaszi szünet	2022	2	2	13	0
	2023	2	0	10	0

nyári szünet	2022	55	9	13	0
	2023	55	4	10	0
ősz szünet	2022*	-	-	-	-
	2023	4	0	12	0
téli szünet	2022	11	8	11	0
	2023	8	0	12	0

41. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

* A Gyvt. 21/C. §-a szerinti, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek évközi (ősz, téli, tavaszi) szünet idejére vonatkozó gyermekétkeztetése a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben (22/2022.(VII.29.) számú BM rendelet) meghatározott szünet időtartamához igazodott.

A 2022/2023. tanév rendjére alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról szóló 368/2022. (IX.29.) számú Korm. rendelet egyes rendelkezései a fenti számú, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben foglaltaktól eltérő szabályok alkalmazását írta elő.

A 368/2022. (IX.29.) számú Korm.rendelet 1. § (4) bekezdése alapján, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi szünet a 2022/2023. tanévben nem adható ki, így ezen rendelkezés értelmében az ezen időtartamra (2022. november 02.- és 2022. november 04. napja közötti időtartamra) eső szüneti gyermekétkeztetés okafogyottá vált.

Az Önkormányzat képviselő-testületének döntése alapján a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendeletbe, annak elfogadásakor beépítésre került a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére biztosított nyári szüneti gyermekétkeztetésre vonatkozó szabályozás, amely szerint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek részére – létszámtól függetlenül – a törvényes képviselő kérelmére a jogszabály által meghatározott időtartamban ingyenesen biztosítja az étkeztetést. Az igények felmérése a Család- és Gyermekjóléti Központ együttműködésével történik.

4.2.2. Önként vállalt feladatként nyújtott ellátások

Nevelési támogatás

Fogalom:

A nevelési támogatás a gyermeket egyedül nevelő szülő, a három vagy több gyermeket nevelő család és a tartós beteg vagy fogyatékkal élő gyermekek (akik után emelt szintű családi pótlékot folyósítanak) szülője részére állapítható meg a rendeletben szabályozott jogosultsági feltételek fennállása esetén.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 7. § szabályozza.

Helyzetkép:

A nevelési támogatás 23. éves korig igényelhető, összege gyermekenként 5.000.-Ft/hó. A nevelési támogatás a hátrányos helyzetű, alacsony jövedelemmel rendelkező egyedülálló

szülők, nagycsaládok és tartós beteg vagy fogyatékkal élő gyermeket nevelők esetében továbbra is fenntartást igénylő ellátási forma.

2023. évben a támogatás jövedelmi értékhatára megemelésre került a szociális vetítési alap összegének 150 %-ról 250 %-ra (71.250.-Ft/fő).

Adatok:

Nevelési támogatásban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	17	167	1 775
2023	18	147	1 330

42. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Tömegközlekedési támogatás

Fogalom:

A tömegközlekedési támogatás a nappali oktatás munkarendje szerint tanulói vagy hallgatói jogviszonnyal rendelkező jogosultak részére nyújt támogatást a helyi tömegközlekedési eszközök igénybevételéhez.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 8. § szabályozza.

Helyzetkép:

A tömegközlekedési támogatást igénybe vevők jogosultsági köre 2013. évben kibővítésre került, 23. éves kor helyett 25. éves korig állapítható meg a támogatás azoknak a tanulóknak, akik nappali tagozaton felsőfokú tanulmányokat folytatnak. A három vagy több gyermeket nevelő családok támogatásának elősegítéseként a nagycsaládos jövedelmi értékhatár is megemelésre került. A támogatás a szorgalmi időszak 10 hónapjában vehető igénybe, havi összege a mindenkori tanulóbérlet összege.

2021. évben a támogatási forma szabályozásának módosítása vált szükségessé Budapest Főváros Önkormányzat Közgyűlésének döntése okán. A Fővárosi Közgyűlés 2021. szeptember 2-ai hatállyal módosította a Budapest közlekedésszervezési feladatainak ellátásáról szóló 20/2012.(III.14.) önkormányzati rendeletét, amely szerint a hatodik életévét betöltött óvodai vagy tanulói jogviszonnyal rendelkező személy a budapesti helyi menetrend szerinti közösségi közlekedési személyszállítást azt a tanévet követő augusztus 31. napjáig díjmentesen veheti igénybe, amelyben a 14. életévét betölti.

Fentiek alapján a kerületi szabályozás is módosításra került, mivel 14 éves korig a tanulók térítésmentesen utazhatnak a helyi tömegközlekedési eszközökön.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Tömegközlekedési támogatásban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	182	1 306	4 981
2023	149	1 003	3 867

43. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatása

Fogalom:

A díjmentes utazásra jogosult tanulói jogviszonnyal rendelkező gyermekek részére az Önkormányzat környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásához nyújt támogatást.

A jogosultság feltételcseit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 9. § szabályozza.

Helyzetkép:

A 14. éves korig térítésmentes utazást biztosító jogszabályváltozásra tekintettel az Önkormányzat 2021. évben a díjmentes utazásra jogosult tanulói jogviszonnyal rendelkező kerületi gyermekek részére új önként vállalt támogatási formát vezetett be, amellyel a gyermeket nevelő családok támogatása mellett a környezettudatos közlekedést is elő kívánta segíteni azzal, hogy környezetkímélő közlekedési eszköz vásárlásához (kerékpár, elektromos kerékpár, roller, elektromos roller, görkorcsolya) nyújt támogatást. A támogatás mértéke gyermekenként 34.500.-Ft, amely egy tanévben egy alkalommal állapítható meg.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatásában részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	98	147	5 071
2023	69	99	3 415

44. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Időszaki támogatás

Fogalom:

Az időszaki támogatást a 0-18 éves korú gyermeket nevelő család vagy egyedülálló szülő veheti igénybe az önkormányzati rendeletben meghatározott jogosultsági feltételek fennállása esetén.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 10. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az időszaki támogatás, mint önként vállalt ellátási forma, 2013. november 15. napjától került bevezetésre. Az Önkormányzat az időszaki támogatást természetbeni ellátásként Szociális célú Erzsébet-utalvány formájában évente három alkalommal, húsvétkor, tanévkezdéskor és karácsonykor nyújtja. Az Erzsébet-utalvány értéke gyermekenként és jogosultsági időszakonként 10.000.-Ft.

2019. január 1-től ~ az Erzsébet-utalvány megszüntetése folytán – ezt a támogatási formát a továbbiakban pénzbeli ellátásként biztosítja Önkormányzatunk változatlan feltételekkel a jogosultak részére.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Időszaki támogatásban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022.	196	458	8 536
2023.	151	353	6 460

45. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Szociális tanulmányi ösztöndíj**Fogalom:**

A szociális tanulmányi ösztöndíj az alap- és középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán legalább jó tanulmányi eredménnyel tanuló gyermekek támogatása.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 11. § szabályozza.

Helyzetkép:

A szociális tanulmányi ösztöndíj a rendeletben szabályozott jogosultsági feltételek fennállása esetén 23. éves korig igényelhető 4.00 tanulmányi átlag felett. A támogatás havi összege tanulmányi átlagtól függően sávosan szabályozott.

2023. évben a támogatás jövedelmi értékhatára megemelésre került a szociális vetítési alap összegének 200 %-ról 300 %-ra (83.500.-Ft/fő), gyermekét egyedül nevelő szülő esetén 250 %-ról 350 %-ra (99.750.-Ft/fő).

A jó tanulmányi átlagú diákok még jobb tanulmányi eredményre való ösztönzésének érdekében továbbra is indokolt az ellátás fenntartása. A felsőfokú oktatásban tanuló szociálisan rászoruló diákok a Bursa Hungarica ösztöndíjra pályázhatnak.

Adatok:

Szociális tanulmányi ösztöndíjban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	22	169	1 207
2023	13	116	771

46. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Bciskolázási támogatás

Fogalom:

A tanévkezdés megkönnyítése érdekében a rendeletben megállapított jogosultsági feltételek fennállta esetén állapítható meg az ellátási forma.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 12. § szabályozza.

Helyzetkép:

A bciskolázási támogatást alap- és középfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermek és fiatal felnőtt veheti igénybe 23. életévének betöltéséig. A támogatás összege 21.375.-Ft. A felülvizsgált időszakban módosítás nem történt a támogatás szabályozásában. A gyermeket nevelő rászoruló családok tanévkezdését könnyíti meg a támogatás nyújtása, ezért továbbra is indokolt a biztosítása az igénylők részére.

Adatok:

Bciskolázási támogatásban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022.	17	17	534
2023.	11	11	320

47. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Karácsonyi támogatás

Fogalom:

A karácsonyi támogatásra külön kérelem nélkül azok jogosultak, akik a tárgyév december 01. napján rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak vagy nevelési támogatásban részesülnek.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 13. § szabályozza.

Helyzetkép:

A karácsonyi támogatás a karácsonyi ünnepek kör kapcsán keletkező költségek viseléséhez nyújt segítséget a rászoruló családok részére. A támogatás összege gyermekenként 15.000.-Ft. A felülvizsgált időszakban módosítás nem történt a támogatás szabályozásában.

Adatok:

Karácsonyi támogatásban részesülő családok száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Esetszám	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	20	20	870
2023	20	20	495

48. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Gyermekek védőoltás költségeinek átvállalása**Fogalom:**

A 0-18 éves korú kerületi gyermekek Magyarországon ajánlott védőoltásainak költségeit – a külföldi tartózkodás időtartamára szolgáló védőoltás kivételével – az önkormányzat átvállalja. A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 14. § szabályozza.

Helyzetkép:

Belváros-Lipótváros Önkormányzat az országban elsőként vállalta át a gyermekek nem kötelező védőoltásának költségeit. Ezek között is kiemelt kezdeményezésnek számít a human papillomavírus (HPV) okozta méhnyakrák elleni védőoltás költségeinek átvállalása. Országos szinten elsőként a fiúgyermekek oltását is biztosítottuk.

A gyermekbetegségek megelőzése és a gyermekek egészségének megőrzése érdekében kiemelten fontos az ellátás további biztosítása a kerület minden gyermeke részére. A kerületi tapasztalatok alapján a fővárosban és országosan is több önkormányzat csatlakozott a kezdeményezéshez, mely főleg a méhnyakrák elleni küzdelem szempontjából követendő példa. 2019-ben rögzítésre került a rendeletben, hogy a védőoltás költségei átvállalásának feltétele az életvitelszerű kerületben lakás, melyet a Védőnői Szolgálat igazol.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

A védőoltásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Védőoltásban részesülők száma (fő)	Ebből méhnyakrák elleni védőoltás	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	628	9	13 188
2023	555	9	14 350

49. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Életmentő adrenalin injekció költségeinek átvállalása

Fogalom:

A 0-18 éves korú kerületi gyermekek részére – szakorvos által indokolt esetben – a súlyos allergiás anafilaxia megelőzésére adható életmentő adrenalin injekció költségét az önkormányzat átvállalja.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 15. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az Önkormányzat Képviselő-testület 39/2022.(II.10.) számú határozatával döntött az önkormányzati fenntartásban, működtetésben álló gyermekintézmények részére történő életmentő adrenalin injekció rendelkezésre állásának biztosításáról, valamint a kerületi lakcímmel rendelkező gyermekek részére az injekcióhoz való hozzájutás lehetőségének megteremtéséről, a költségek önkormányzati átvállalásával, amely 2022. március 11-i hatállyal rendeleti szinten is szabályozásra került.

A Képviselő-testület megbízta Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálatát, hogy a beszerzéssel, a használat betanításával és a felhasználással járó feladatokat lássa el.

Adatok:

Az adrenalin injekcióra fordított költség

Év	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	203
2023	203

50. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Fiatalok helyi életkezdési támogatása

Fogalom:

A fiatalok helyi életkezdési támogatása a kerületi gyermekek életkezdési esélyeinek javítására szolgál.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 16. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az Önkormányzat 2006 év óta biztosítja az ellátást, melyet a 2005. december 31. napját követően született gyermekek részére nyújtott.

2016. november hónapban a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016.(XI.22.) önkormányzati rendelet megalkotásakor az eddig külön rendeletben szabályozott fiatalok helyi életkezdési támogatása ellátási forma beépítésre került a gyermekvédelmi ellátásokról szóló rendeletbe, mely által a gyermekekhez kapcsolódó ellátások egy jogszabályon belül találhatók meg. Az új szabályozás alapján, a fiatalok helyi életkezdési támogatása a gyermek születését

követő 180 napon belül igényelhető a szülő vagy törvényes képviselő által a rendeletben szabályozott feltételek fennállása esetén, Start számlára történő utalással.

A támogatás első utalási összege 170.000.-Ft, a gyermek 7. évében, második utalási összegként 42.000.-Ft, és a gyermek 14. évében, harmadik utalási összegként szintén 42.000.-Ft. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetében a támogatás mértéke a 7. és 14. életévben a fenti összeg kétszerese, 84.000.-Ft.

Ezen felül a természetes személyek által történő befizetések esetén a befizetést követő év március 01. napjáig előterjesztett kérelem alapján a naptári évben befizetett összeg 10 %-ának megfelelő összeg, de legfeljebb 12.000.-Ft, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek esetén a naptári évben befizetett összeg 20 %-ának megfelelő összeg, de legfeljebb 24.000.-Ft.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Fiatalok helyi életkezdési támogatásában részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	95	5 461
2023	84	5 078

51. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Babaköszöntő csomag

Fogalom:

A babaköszöntő csomaggal az Önkormányzat a kerületben élő családok újszülött gyermekeit támogatja.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 17. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az Önkormányzat képviselő-testülete 2016. májusi ülésén 75/2016.(V.12.) számú határozatával támogatta a kerületben a „*Belvárosi Babaprogram*” bevezetését, mely a pénzbeli ellátásként nyújtott fiatalok helyi életkezdési támogatása mellett természetbeni ellátásként nyújt segítséget a szülők részére az újszülöttekhez kapcsolódó kiadások enyhítése érdekében.

A babaköszöntő csomag, mint új természetbeni ellátás szintén a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016.(XI.22.) önkormányzati rendelet megalkotása során került beépítésre a gyermekvédelmi ellátó rendszerbe, 2017. január elsejei hatályba lépéssel.

A természetbeni támogatás formája egyszeri támogatási csomag, amely a kerületi Védőnői Szolgálat közreműködése útján a gyermek születését követő 180 napon belül igényelhető.

A csomag tartalma: törülköző, sapka, patedli, alvókendő, étkező készlet, csőrös itatópohár.

Adatok:

Babaköszöntő csomagban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülő családok száma	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	29	681
2023	42	987

52. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatházis

Mosható nadrágpelenka támogatás**Fogalom:**

A mosható nadrágpelenka támogatás a gyermeket nevelő családok anyagi terheinek csökkentéséhez nyújt támogatást a környezettudatos szemléletformálás elősegítésével.

A jogosultság feltételeit a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 6/2023.(III.2.) önkormányzati rendelet 18. § szabályozza.

Helyzetkép:

2020. október hónapban döntött az Önkormányzat a mosható nadrágpelenka támogatás 2021. január 1-jétől történő bevezetéséről, amellyel a kerületben gyermeket nevelő családok anyagi terheinek csökkentéséhez kívánt hozzájárulni. A kerületben működő Védőnői Szolgálat tapasztalata alapján az elmúlt években egyre többen választották ezt a pelenkázási formát az eldobható, egyszerhasználatos pelenkák helyett. Az újszülött fogadásakor a mosható pelenka beszerzése nagyobb kiadást jelent ugyan, de a felmérések alapján, hosszú távon olcsóbb, mint az eldobható pelenkák használata. Főként a környezettudatos szülők választják ezt a lehetőséget, amellyel kisebb mértékben terhelik a környezetet. A mosható nadrágpelenka vásárlásának támogatásával az Önkormányzat többek között elősegíti a környezetvédelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben meghatározott környezetvédelmi alapelvek teljesülését is.

Adatok:

Mosható nadrágpelenka támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	1	226
2023	2	53

53. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Belvárosi útravaló támogatás**Fogalom:**

A belvárosi útravaló támogatás az V. kerületi fiatalok életkezdéséhez nyújt támogatást.

A jogosultság feltételeit a belvárosi útravaló támogatásról szóló 17/2019.(VI.26.) önkormányzati rendelet szabályozza.

Helyzetkép:

2019. július 1-jétől az Önkormányzat új önként vállalt ellátási formaként bevezette a fiatalok önálló életkezdésének támogatására a belvárosi útravaló támogatást.

A támogatásra jogosult a 2006. január 1. napját megelőzően született 18. életévét betöltött fiatal felnőtt 20. életévének betöltéséig, amennyiben rendelkezik az önkormányzati rendeletben meghatározott jövedelmi feltételekkel. A támogatás összege egyszeri 100.000.-Ft.

2022. és 2023. évben az ellátási forma szabályozásában módosítás nem történt.

Adatok:

Belvárosi útravaló támogatásban részesülők száma az V. kerületben

Év	Ellátásban részesülők száma (fő)	Az ellátásra fordított összeg (E forint)
2022	19	1 900
2023	25	2 500

54. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

Füzetsomag

2017. évtől természetbeni juttatásként az V. kerületi lakóimmal rendelkező általános iskolai tanulók részére augusztus hónapban az Önkormányzat térítésmentesen biztosít **füzetsomagot**. A megmaradt füzetsomagok a helyi általános iskolákba, óvodákba, bölcsődékbe kerültek kiszállításra, ahol az intézményvezetők az év során az arra rászoruló tanulók részére osztották ki, illetve az óvodák és a bölcsődék a különböző fejlesztő (pl. logopédiai) foglalkozásokon tudták felhasználni. A füzetsomagot továbbra is biztosítja Önkormányzatunk a kerületi általános iskolai tanulók részére.

Az Önkormányzat hitvallása, hogy a jövőben is kiemelt önkormányzati célt kell, hogy képviseljen a fiatalok és a gyermekeknek nevelő családok támogatása.

A gyermek születése kapcsán biztosított pénzbeli és természetbeni támogatást az Önkormányzat által nyújtott szőlecskörü gyerekjóléti szolgáltatások teszik teljessé.

4.2.3. A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások

Az alábbiakban bemutatásra kerülő személyes gondoskodást nyújtó ellátások körébe tartozó gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermekek napközbeni ellátása, valamint a gyermekek átmeneti gondozása csak a legfontosabb adatokra terjed ki, részletes információkat e témában a törvényi kötelezettség alapján minden év május 31-ig elkészített intézményi és gyermekvédelmi beszámoló tartalmazza.

Gyermekjóléti szolgáltatás

Fogalom:

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekjóléti szolgálat feladatkörét a Gyvt. 39. § - 40/A. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény a járásközpont települési önkormányzatok számára kötelező jelleggel előírta család és gyermekjóléti központok kialakítását.

Az Önkormányzat képviselő-testülete 239/2015.(XI.12.) határozatával elfogadta az Egyesített Szociális Intézmény alapító okiratának módosítását család és gyermekjóléti központ létrehozásáról. Ennek alapján 2016. január 1-től a családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás feladatait az Egyesített Szociális Intézmény keretein belül a Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ látja el.

A Gyermekjóléti Szolgálat, szervezési, szolgáltatási, és gondozási feladatokat lát el. Munkájuk a klienssel való együttműködésen alapuló, a hatósági munkát megelőző, azt információkkal segítő és kiegészítő szolgáltató tevékenység.

A Szolgálat által gondozott családok zömére jellemző a hátrányos szociális helyzet, rossz anyagi és lakhatási körülmény, az aluliskolázottság és az alacsony érdekérvényesítés.

A Gyermekjóléti Szolgálat főbb tevékenységei: a tanácsadás, az információnyújtás, a koordináció, a kríziskezelés, a különböző ellátásokhoz való hozzájutás segítése, a jelzőrendszer működtetése, a szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítása, a törvény által előírt nyilvántartások vezetése, szabadidős programok szervezése.

A Szolgálat tevékenységével kapcsolatos részletes adatokat, kimutatásokat az Egyesített Szociális Intézmény éves beszámolója tartalmazza.

Gyermekek napközbeni ellátása

A gyermekek napközbeni ellátása, azon belül a bölcsőde feladatkörét a Gyvt. 41. § - 42/A. §, valamint a gyermekvédelmi ellátásokról szóló önkormányzati rendelet 21. § - 23. § szabályozza.

Bölcsőde

A gyermek napközbeni ellátása érdekében a bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény.

Belváros-Lipótvárosban az Egyesített Bölcsődék végzi a 0-3 éves korú gyermekek napközbeni ellátását.

A kerületben 3 bölcsőde működik önkormányzati fenntartásban.

1.	Balaton u. 10.	férőhelyek száma: 48 fő
2.	Széchenyi rkp. 7.	férőhelyek száma: 34 fő
3.	Papnövelde u. 4-6.	férőhelyek száma: 52 fő
Összesen:		férőhelyek száma: 134 fő

Az Egyesített Bölcsődék ellátási területe elsődlegesen Belváros-Lipótváros V. kerület, azonban évről-évre egyre nagyobb igény mutatkozik a kerületben dolgozó, de kerületen kívüli lakosok részéről is a bölcsődei férőhelyekre. A Képviselő-testület 1011/2006. határozata alapján a kerületi gyermekek elhelyezését követően 5 %-os mértékben voltak felvehetők a kerületen kívüli gyermekek. Ez a szám – a megnövekedett igényekre tekintettel – 2016 márciusában megemelésre került 10 %-ra.

2018-ban a képviselő-testület rendeletmódosítással döntött a bölcsődei férőhelyek jobb kihasználtsága érdekében, amely döntés a korábbi 10 %-ról a szolgáltatói nyilvántartásban szereplő férőhelyszám 25 %-áig emelte a nem V. kerületi lakcímmel rendelkező felvehető gyermekek számát.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete 2012-ben úgy döntött, hogy a bölcsődei gondozásért térítési díjat nem szed.

2020. március hónapban a Képviselő-testület rendeletmódosítással döntött a bölcsődei ellátásért fizetendő térítési díjak szabályairól. E szerint a fenntartó a bölcsődei ellátás igénybevételének gondozási térítési díját továbbra is 0.-Ft-ban állapította meg azon szülő vagy gyám részére, aki az V. kerületben lakcímmel rendelkezik és életvitelszerűen a kerületben él, illetve az V. kerületi Önkormányzat fenntartásában vagy működtetésében lévő intézményben vagy a Polgármesteri Hivatalban, vagy az Önkormányzat tulajdonában álló gazdálkodó szervezetnél munkaviszonnyal rendelkezők részére.

E jogosult körön kívüli szülő és gyám esetében 2020. június 1-től az Önkormányzat a bölcsődei gondozásért térítési díjat szed, amelynek összege 2022. és 2023. évben 1.500.-Ft/fő/nap.

A 2022. és 2023. évi **kihasználtság** és a **feltöltöttség** tagintézményenként az alábbiak szerint alakult.

2022	Bölcsődék	kihasználtság	feltöltöttség
	Balaton utca 10.	97 %	72,5 %
	Papnövelde u. 4-6.	93 %	59,6 %
	Széchenyi rakpart 7.	94 %	67,6 %
	Összesen	94,6%	66,56 %

2023	Bölcsődék	kihasználtság	feltöltöttség
	Balaton utca 10.	69 %	72,9 %
	Papnövelde u. 4-6.	69 %	59,6 %
	Széchenyi rakpart 7.	65 %	55,9 %
	Összesen	67,6 %	62,8 %

55-56. számú táblázat, forrás: Egyesített Bölcsődék adatbázisa

Az Egyesített Bölcsődék saját szakmai program alapján végzik munkájukat, melyben kiemelt célként szerepel továbbra is a család-bölcsőde kapcsolatának, együttműködési formáinak a lehető legjobb kialakítása, a gyermekek boldog, kiegyensúlyozott életének biztosítása érdekében.

A bölcsődei nevelés célja a gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése, nyugodt, derűs légkörben, a fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, odaforduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalat szerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták nyújtásával, biztosítva a gyermekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet.

A kisgyermeknevelői munka az érzelmi biztonság segítségével elősegíti a gyermek testi, értelmi és szociális fejlődését. A szakmai munka magába foglalja a családok támogatását, amely a szülőkkel való közös programokon valósul meg a hagyományos ünnepekhez kapcsolódó kézműves és egyéb foglalkozások keretén belül.

A bölcsődék az elmúlt két évben is nagy hangsúlyt fordítottak a szakemberek képzésére, továbbképzésére, valamint a tárgyi feltételek és eszközök korszerűsítésére.

Mind a három intézmény rendelkezik só szobával, mely nagymértékben hozzájárul a gyermekek egészségének megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez.

2022. és 2023. évben az intézményekben kisebb javítási, felújítási munkálatok történtek, amelyeket a Városüzemeltető Kft. munkatársai végeztek. Minden évben lehetőség van az elhasználódott bútorok, játékok folyamatos lecserélésére, megújítására.

Gyermekek átmeneti gondozása

Fogalom:

A gyermekek átmeneti ellátását a Gyvt. 45. § - 51. § határozza meg. Lehetséges formái: a gyermekek átmeneti otthona és a családok átmeneti otthona.

Gyermekek Átmeneti Otthona

Az Önkormányzat számára kötelező ellátási forma a gyermekek átmeneti otthoni elhelyezésének biztosítása, mely ellátási szerződés keretében történik.

Az átmeneti gondozást ellátó intézményként 2012. évtől – ellátási szerződés keretében – a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermekek Átmeneti Otthonával működünk együtt.

Az intézmény átmenetileg nyújt bentlakásos elhelyezést 18 éves korig a gyermekek számára, gondoskodik a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról.

Az ellátás igénybevétele önkéntes, a szülő kérésére történik térítési díj fizetése mellett.

Az igénybevételt indokoló veszélyeztető körülmény elhárítása érdekében az átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény, valamint a szolgálat munkatársai közösen kialakított gondozási stratégia mentén támogatják a családot a probléma megoldása érdekében.

Az ellátási szerződésben foglaltak alapján a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermek Átmeneti Otthona 1 fő Budapest V. kerületi lakcímmel rendelkező 0-18 éves gyermek részére nyújt ellátást, aki családban él, de átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Emellett a Gyermek Átmeneti Otthona a rendelkezésre álló üres férőhelyek terhére további V. kerületi lakcímmel rendelkező 0-18 éves korú gyermeket ellátását is biztosíthatja, a szerződésben meghatározott férőhelyszám feletti napi térítési díj ellenében.

2022-ben a Józsefvárosi Önkormányzattal határozott időre kötött ellátási szerződés, annak ismételten lejártakor a több éves sikeres együttműködésre tekintettel határozatlan időre került megkötésre a Képviselő-testület döntése alapján.

Adatok:

2022. évben 2 gyermek vette igénybe az átmeneti otthon szolgáltatásait, 2023. évben 1 gyermek került átmeneti elhelyezésre.

Családok Átmeneti Otthona

A Családok Átmeneti Otthona szolgáltatást az Önkormányzat önként vállalt feladatként teljesíti ellátási szerződés keretében.

Belváros-Lipótváros Önkormányzata 2018. szeptember hónapban, a szociális krízishelyzetben lévő családok átmeneti elhelyezésének és gondozásának érdekében – a korábban szolgáltatást nyújtó tevékenységének megszüntetése miatt – feladatellátási szerződést kötött az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal, mely alapján elhelyezésben részesít 4 főt (1 családot), mely szükség esetén a szolgáltatást nyújtó szabad kapacitásának függvényében túlléphető.

A Családok Átmeneti Otthona átmeneti, de hathatós segítséget nyújt a rászoruló családok részére lakhatásuk megoldásához, valamint életstratégiájuk megváltoztatásához. Ennek elérése érdekében az ellátást nyújtó intézmény szakemberei és a szolgálat családgondozói közös gondozási terv alapján működnek együtt. Az ellátás igénybevétele önkéntes, a szülő kérésére történik. Az előtakarékosság a bentlakás során kötelező. Az ellátást igénybe vevő családok – a jogszabályban előírtak alapján 12 hónapot tölthetnek azotthonban, amely időszak egyébként 6 hónappal meghosszabbítható.

2023-ban az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal határozott időre kötött ellátási szerződés, annak lejártakor a sikeres együttműködésre tekintettel határozatlan időre került megkötésre a Képviselő-testület döntése alapján.

Adatok:

2022. évben 1 család (4 fő, 2 felnőtt, 2 kiskorú gyermek), 2023. évben 1 család (4 fő, 1 felnőtt, 3 kiskorú gyermek) került elhelyezésre.

Az Önkormányzat feladata folyamatosan figyelemmel kísérni a valós igényeket, és az igényekhez igazodva átgondolni a bővítés lehetőségének szükségességét.

4.3. Szociális szolgáltatások

A szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást nyújtó ellátást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják. A személyes gondoskodás magában foglalja a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátásokat.

Belváros-Lipótváros V. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete az Szt. felhatalmazása alapján alkotta meg a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és a fizetendő térítési díjakról szóló 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendeletét.

Az 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendelet célja az egyénre szabott személyes gondoskodás jogszabályi feltételcinc megteremtése és a helyi igényeknek megfelelő szociális ellátórendszer működtetése, ezen belül:

- a szociális biztonság megteremtése és megőrzése,
- szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás és
- a szolgáltatások szakmai színvonalának folyamatos fejlesztése.

Az Önkormányzat a szociálisan rászorultak részére a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokat a fenntartásában működő Egyesített Szociális Intézmény (a továbbiakban: ESZI) által biztosítja.

Az Önkormányzat által biztosított szociális alapszolgáltatások formái:

- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- közösségi ellátás
- családsegítés
- nappali ellátás
- utcai szociális munka
- nappali melegedő
- támogató szolgáltatás

Az Önkormányzat által biztosított szakosított ellátás formái:

- Időskorúak Gondozóháza
- éjjeli menedékhely

A szociális szolgáltatásokat továbbra is a Szt. alapján – kötelező jelleggel – lakosságszám figyelembevételével kell biztosítani az önkormányzatnak.

Az alábbi tábla mutatja a kötelező és önként vállalt feladatokat.

Szociális szolgáltatások	
Kötelező feladatok	Önként vállalt feladatok
➤ Étkeztetés ➤ Házi segítségnyújtás ➤ Családsegítés ➤ Nappali ellátás	➤ Közösségi ellátás ➤ Utcái szociális munka ➤ Nappali melegedő ➤ Támogató Szolgáltatás ➤ Időskorúak Gondozóháza ➤ Éjjeli menedékhely
Állami feladat:	➤ Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Az ESZI a szerteágazó feladatok ellátása okán több telephelyet működtet. A telephelyek biztosítják a szociális alapszolgáltatásokat és a szakosított ellátást, a szociálisan rászorulóknak részére saját otthonukban és lakókörnyezetükben önálló életvitelük fenntartásában, valamint egészségi állapotukból, mentális állapotukból vagy más okból származó problémáik megoldásában. A személyes gondoskodást, az ellátást igénybe vevő lakóhelyén lévő, illetve lakóhelyéhez legközelebb eső intézmény, szolgáltatást nyújtó személy látja el.

A központi irányítás biztosítja az egységes szakmai elvek mentén, a hatékony gazdálkodást, és munkaszervezést.

2023. évben az ESZI székhelye megváltozott, a Bp. V., Havas u. 2. szám alatti címről a Bp. V., Belgrád rkp. 27. szám alatti, addig a Belgrád rakparti Idősek Klubja telephelyeként működő épületbe költözött.

Az ESZI, az alábbi székhelyen és öt telephelyen nyújt szolgáltatásokat:

ESZI székhelye (1056 Budapest, Belgrád rkp. 27.)

Belgrád rakparti Idősek Klubja

- étkeztetés helyben és elvitellel
- nappali ellátás – idősek klubja (160 férőhellyel)

Ellátási területe: elsősorban a Deák Ferenc tér – József Nádor tér – Károly körút – Múzeum körút – Vámház körút – Duna által határolt terület.

Balassi Bálint utcai Idősek Klubja (1055 Budapest, Balassi Bálint u. 9-11.)

- étkeztetés helyben és elvitellel
- nappali ellátás – idősek klubja (120 férőhellyel)

Ellátási területe: elsősorban a Szent István körút – Nyugati tér – Bajcsy-Zsilinszky út – József Attila utca – Duna által határolt terület.

Vadász utcai Idősek Klubja (1054 Budapest, Vadász u. 11-13.)

- étkeztetés helyben és elvitellel
- házi segítségnyújtás
- 24 órás ügyelet- önként vállalt feladat
- nappali ellátás – idősek klubja (100 férőhellyel)

Ellátási területe: elsősorban a Nyugdíjasházi lakók köre.

Kossuth Lajos utcai Szolgáltató Központ (1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 3.)

- étkeztetés házhoz szállítással
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Ellátási terület Belváros-Lipótváros közigazgatási területe.

Falk Miksa utcai telephely (1055 Budapest, Falk Miksa u. 28.)

- közösségi pszichiátriai ellátás

Havas utcai telephely (1056 Budapest, Havas u. 2.)

- Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ
  - Család- és Gyermekjóléti Központ
  - Család- és Gyermekjóléti Szolgálat

4.3.1. Szociális alapszolgáltatások

Étkeztetés

Fogalom:

Az étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottjaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen koruk, egészségi állapotuk, fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük, szenvedélybetegségük vagy hajléktalanságuk miatt. Az Szt. 62. § és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és a fizetendő térítési díjakról szóló 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendelet 7. § - 8. § szabályozza.

Helyzetkép:

A kerületben az étkeztetés 1986. óta az év minden napján meleg étel biztosításával történik. Az étkeztetés igénybe vehető:

- házhoz szállítással az év minden napján
- hetente 5x (hétfőtől-péntekig), vagy hetente 7x (hétfőtől-vasárnapig)

Az étkeztetés keretében a klubok biztosítják egységesen a helyben étkezés, illetve az elvitel lehetőségét is.

Mind a három intézményben kulturált körülmények között étkezhetnek az ellátottak. Lehetőség van egyszeri, illetve háromszori, illetve menüválasztásos étkezés igénybevételére. 2013-tól igény szerint a konyha diabetikus étkezést is biztosít.

A házhoz szállítást kérő ellátottak a hatályos jogszabályi előírások szerint, a ILACCP által meghatározott, egyszer használatos, fóliázott, mikrohullámú sütőben használható műanyag edényben kapják meg az ebédet. A házhozszállításra a főzőkonyha alvállalkozóval kötött szerződést, a szállítás gépkocsival történik.

2021-ben változás történt az étkezési szolgáltató esetében. Február 1-jétől a Képviselő-testület döntése értelmében a Prizma Junior Közétkeztetési Zrt. biztosítja a kerületi nyugdíjasok közétkeztetését.

Az intézmény beszámolója szerint folyamatos a kapcsolat a klubok és a főzőkonyhák között, a szolgáltató igyekszik kielégíteni az igényeket. A tapasztalatok szerint az étel változatosabb, ízletesebb lett.

Adatok:

Az étkezést igénybe vevők megoszlása korcsoportonként

	2022	2023
Életkor	Létszám (fő)	Létszám (fő)
18-59	24	9
60-74	130	135
75-89	202	171
90-	42	37
Összesen:	398	352

57. számú táblázat, forrás: ESZI adatbázisa

Az intézmény alapvető célja az élelmezéssel kapcsolatos jogszabályok betartásával a folyamatos minőség biztosítása, növelése.

Házi segítségnyújtás

Fogalom:

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges ellátást.

Az Szt. 63. § és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és a fizetendő térítési díjakról szóló 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendelet 9. § szabályozza.

Helyzetkép:

A fő ellátotti csoport a terület időskorú lakossága, de a szolgáltatást biztosítani kell azoknak a pszichiátriai betegeknek, fogyatékos személyeknek, valamint szenvedélybetegeknek is, akik állapotukból adódóan az önálló életvitellel kapcsolatos feladataik ellátásában segítséget igényelnek, de egyébként önmaguk ellátására képesek.

2022. és 2023. évben a kerületi lakosok házi segítségnyújtás iránti igényét a Kossuth Lajos utcai Szolgáltató Központ látta el 16 fő gondozó, 1 fő vezető gondozó (az ellátás szakmai vezetője) felügyeletével.

A házi segítségnyújtást legnagyobb számban területünkben a 80-89 éves korosztály veszi igénybe. A szolgáltatások igénybe vevőinek 42 %-a tartozik ebbe a korosztályba. Az ellátottak 30 %-a 90 év feletti.

A szolgáltatást igénybe vevők többségében személyi higiénia fenntartásában, ügyintézésben, vásárlásban és háztartási tevékenységek ellátásában kéri a segítséget.

2016. január 1-től jogszabályi változás következtében a házi segítségnyújtáson szolgáltatáson belül két tevékenységi kör került kialakításra:

- a *szociális segítség*, amelyhez az alacsony szükséglet kielégítését szolgáló, szakképzettség nélkül is ellátható tevékenységek tartoznak, és
- a *személyi gondozás*, amelynek keretében intenzív szükségletet kielégítő gondozási tevékenységek és az ápolói kompetenciának megfelelő ápolási feladatok végezhetőek a megfelelő szociális vagy egészségügyi szakképesítés birtokában.

A személyi gondozás mellett a szociális gondozó a szociális segítség körébe tartozó tevékenységet is elvégezheti. A két tevékenységi kör együttesen legfeljebb napi négy órában nyújtható.

Adatok:

A házi segítségnyújtást igénybe vevők megoszlása korcsoportonként

	2022	2023
Életkor	Létszám (fő)	Létszám (fő)
18-39	0	0
40-59	2	1
60-64	0	1
65-69	4	3

70-74	10	10
75-79	13	12
80-89	47	43
90-	33	31
Összesen:	109	101

58. számú táblázat, forrás: ESZI adatbázisa

Az intézmény alapvető célja az ellátást igénybe vevők fizikai, egészségügyi és mentális állapotának folyamatos figyelemmel kísérése, és az egyén részére a leginkább megfelelő, személyre szabott ellátás minél magasabb színvonalon történő megvalósítása. Az intézmény a gondozónők továbbképzésére is nagy figyelmet fordít.

Folyamatos feladat az intézmény szolgáltatásainak megismertetése, a hozzáférhetőség biztosítása a területben élő időskorú lakosok számára.

A Vadász utcai Nyugdíjasházban élők részére az Önkormányzat speciális házi segítségnyújtás ellátást biztosít az év minden napján (hétfőn, és ünnepnapokon is). Az ellátást a kihelyezett gondozói stáb (7 fő szakképzett gondozó) végzi napi 24 órában.

2023 decemberében az intézmény 40 főre bővítette a házi segítségnyújtásban ellátható személyek számát, ezzel is igazodva az egyre idősödő lakók ellátási igényeihez.

Adatok:

A házi segítségnyújtást igénybe vevők megoszlása korcsoportonként

	2022	2023
Életkor	Létszám (fő)	Létszám (fő)
60-64	0	0
65-69	0	0
70-74	2	2
75-79	3	3
80-89	13	15
90-	7	7
Összesen:	25	27

59. számú táblázat, forrás: ESZI adatbázisa

Családsegítés

Fogalom:

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás.

Az Szt. 64. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény alapján 2016. január 1-től a családsegítés a gyermekjóléti szolgáltatással egy szolgáltató – a család és gyermekjóléti szolgálat – keretében működtethető. A család és gyermekjóléti szolgálat ellátja a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdés szerinti feladatait, valamint a Gyvt. 39. § és 40. § szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat.

A jogszabályváltozás alapján az ESZI keretén belül működő Család- és Gyermekjóléti Központ tevékenysége kötelezően ellátandó feladatokkal bővültek, az alábbiak szerint:

- utcai és lakótelepi szociális munka
- kapcsolattartási ügyelet
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat
- családkonzultáció, családterápia, családi döntéshozó konferencia
- szociális diagnózis
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység

Az ESZI családsegítő munkájának alapvető módszere az egyéni esetkezelés. Az ilyen jellegű segítő munka az intézményben vagy az intézményhez forduló lakóhelyén, családlátogatások keretében történik. Az egyéni esetkezelés a személyes meghallgatást, a problémák feltárását, tanácsadást, segítő beszélgetést és az ügyintézési eljárásmodokat foglalja magába.

A megoldandó problémák jellege, nagysága, összetettsége sokszor szükségessé teszi, hogy a csupán néhány alkalomból álló segítő találkozásokon túlmenően az esetkezelés rendszeres kapcsolattartássá, tartós segítő folyamattá, családgondozássá alakuljon. Ennek a munkafolyamatnak a célja, hogy a segítő kapcsolatot igénylő személy vagy család később képessé váljon problémái önálló megoldására.

Az egyéni helyzetek kezelése mellett különböző típusú és célú tanácsadások (hátraleékeztelési, pszichológiai, jogi), valamint az álláskeresőkkal való foglalkozás is az intézmény feladatai közé tartozik.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szolgáltatásai, programjai, az egyéni és csoportos foglalkozások, tanácsadások mind ingyenesen állnak a helyi lakosok rendelkezésére.

Cél a Szolgálat szolgáltatásainak szélesebb körű megismertetése a kerületi lakosokkal, az ellátás színvonalának folyamatos javítása, a hozzáférhetőség növelése. A társintézményekkel való fokozott együttműködés az ügyfelek érdekében és a folyamatos szakmai továbbképzés.

Nappali ellátás – Idősek Klubja**Fogalom:**

A nappali ellátás keretében működő Idősek Klubjai elsősorban a saját otthonukban élő, 18. életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek ellátását biztosítja.

Az Szt. 65/F. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az ESZI az idősek nappali ellátását három telephelyen biztosítja.

- 1056 Bp. Belgrád rkp. 27., a klub engedélyezett férőhelye: 160 fő
- 1054 Bp. Vadász u. 11-13., a klub engedélyezett férőhelye: 100 fő
- 1055 Bp. Balassi B. u. 9-11., a klub engedélyezett férőhelye: 120 fő

2014-ben a Bp. V., Magyar utca u. 12-14. szám alatt működő Idősek Klubja új telephelyet kapott a Bp. V., Belgrád rkp. 27. szám alatt, ahol az Önkormányzat egy modern, nyugat-európai színvonalú klubhelyiséget hozott létre. A klub létszáma is megemelésre került 80-ról 120 főre. Ez a létszám 2015-ben 160 főre bővült.

A Vadász utcai Idősek Klubja, mely a nyugdíjasházzal egy épületben működik az elmúlt években teljes energetikai felújításon ment át: nyílászárókat, fűtőberendezéseket cseréltek, a tetőt szigetelték, napkollektorok kerültek felszerelésre. A megszépült, modernizált klub iránt megnőtt a lakókörnyezetben élő idősök érdeklődése.

2019. évben – a képviselő-testület döntése alapján – a Balassi Bálint u. 9-11. szám alatti helyiségcsoport átalakításával egy korszerű, modern klub került létrehozásra, mely alkalmas lett arra, hogy a Falk Miksa utcai Klub megnövekedett igényeinek eleget tegyen. Így szeptember hónapban a 80 férőhelyes Falk Miksa utcai Klub átköltözhetett a közel 450 m² alapterületű új intézménybe, a férőhelyszám is bővítésre került 120 főre.

A klubok a hét minden napján nyitva tartanak, és szakképzett személyzettel fogadják az ellátottakat. Azok az idősök, akik a kerületben élnek, közösséget, kellemes időtöltést, gondoskodást és törődést kapnak az idősök klubjaiban. Az idősök klubjának igénybevétele Önkormányzati rendelet alapján térítésmentes.

A nappali ellátás szolgáltatás a kerületi lakosok körében rendkívül népszerű, amelynek okai között kell kiemelni azt a választékos, igényes, strukturált programkínálatot, ami jellemzi az ESZI szolgáltatásait. Az intézmény célja a meglévő szolgáltatások színvonalának megtartása, illetve növelése.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Fogalom:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék megfelelő használatára képes időszerű vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.

Az Szt. 65. § szabályozza.

Helyzetkép:

Belváros-Lipótváros Önkormányzat 2006 júliusától még kötelező önkormányzati feladatként látta el a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást, először 40, majd 60 készülékkel. Az ellátási rendszer átalakítása folytán 2010. január 1-től a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás az Önkormányzat által önként vállalt feladatként pályázati rendszeren keresztül valósult meg, oly módon, hogy az Önkormányzat 2010. január 1-től 2012. december 31-ig terjedő időszakra finanszírozási szerződést kötött a Nemzeti Rehabilitációs és Szociális Hivatallal (korábban FSZH) a szolgáltatás biztosítására. Ez a szerződés 2013. június 30-ig meghosszabbításra került. Újabb változásként a feladatellátás 2013. július 1-től önkormányzati feladatkörből átkerült a

Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatósághoz, mivel kötelező állami feladattá vált. A Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság ellátási kötelezettségének az Önkormányzatunkkal kötött szerződés útján tesz eleget.

A Képviselő-testület 87/2013.(III.14.) számú határozatával hozzájárult a „Segítő Kezek” idősügyi országos mintaprogram megvalósításához a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium együttműködésével, melynek keretében 10 új generációs vészjelző eszközt is biztosítottak. A mintaprogram 2017. augusztus 31-én sikeresen lezárult, a 10 készüléket az ESZI tovább kívánta működtetni, melyre a működési engedélyt 2017. szeptember 1-től megkapta.

2017 októberében a Képviselő-testület hozzájárult, hogy a 2018-as évtől az intézmény újabb 30 készüléket üzemeltessen, mellyel összesen 100 készülékkel rendelkezik a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás rendszere.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely biztosítja:

- az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozónak a helyszínen történő haladéktalan megjelenését,
- a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtételét,
- szükség esetén további egészségügyi vagy szociális ellátás kezdeményezését.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás ellátási területe Belváros-Lipótváros közigazgatási területére terjed ki folyamatos készenléti rendszerben, ingyenes igénybevételi lehetőséggel.

Adatok:

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtást igénybe vevők korcsoportonkénti megoszlása

	2022	2023
Életkor	Létszám (fő)	Létszám (fő)
18-39	0	0
40-59	0	0
60-64	0	0
65-69	4	4
70-74	8	9
75-79	12	12
80-89	48	45
90-	28	28
Összesen:	100	98

60. számú táblázat, forrás: ESZI adatbázisa

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtásra folyamatosan érkeznek az újabb igények, ahogy a szolgáltatás ismertsége növekszik a lakosság körében.

Közösségi pszichiátriai ellátás

Fogalom:

A közösségi ellátások a pszichiátriai betegek részére nyújtott közösségi alapellátás. Az ellátás célja a pszichiátriai betegek saját otthonukban történő gondozása és gyógyulásuk, valamint rehabilitációjuk elősegítése.

Az Szt. 65/A. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az ellátás keretében az ESZI biztosítja a lakókörnyezetben történő segítségnyújtást, az önálló életvitel fenntartását, a meglévő képességek megtartását, illetve fejlesztését, valamint a háziorvossal, kezelő orvossal való kapcsolattartás révén a szolgáltatást igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérését.

A közösségi pszichiátriai gondozás keretében ellátottak köre, elsősorban saját otthonukban élő, nem veszélyeztető állapotú pszichiátriai betegek, akiknek a betegsége ambuláns szakellátás mellett egyensúlyban tartható, és akik életvitelükben, szociális helyzetük javításában igényelnek segítséget.

A közösségi pszichiátria ellátás továbbra is a Falk Miksa utcai telephelyen valósul meg, ahol folyamatosan magas a pszichiátriai diagnózissal rendelkező szolgáltatást igénybe vevők száma. Az intézmény célja az ismeretek és tapasztalatok bővítése a professzionális feladatellátás érdekében.

Adatok:

Az ellátottak létszámának adatai

	Férfi	Nő	Összesen
2022	27	21	48
2023	26	19	45

61. számú táblázat, forrás: ESZI adatbázisa

Utcái szociális munka

Fogalom:

Az utcai szociális munka keretében kell biztosítani az utcán tartózkodó hajléktalan személy helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátásának kezdeményezését, illetve az ellátás biztosításához kapcsolódó intézkedés megtételét.

Az Szt. 86. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az V. kerület lakosság száma alapján az utcai szociális munka az Szt. rendelkezései szerint nem tartozik a kötelezően ellátandó feladatok közé.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat önként vállalt feladatként, az Oltalom Karitatív Egyesülettel kötött ellátási szerződés keretében biztosítja a kerületünk közterületein élő hajléktalan személyek ellátását.

Adatok:

Az ellátási szerződés alapján Önkormányzatunk 30 fő nappali melegedő és 30 fő éjjeli menedékhelyet finanszíroz, továbbá egy fő utcai szociális munkás bérét is biztosítja.

	2022	2023
Nappali melegedő	1 558 440	1 762 440.-Ft
Éjjeli menedékhely	3 730 020	4 222 020.-Ft
Egy fő szociális munkás bére	5 530 220	6 193 846.-Ft
Összesen	10 818 680	12 178 306.-Ft

62. számú táblázat, forrás: önkormányzati adatbázis

2022-ben 1 017, 2023-ban összesen 830 alkalommal történt ellátás a kerületben.

4.3.2. Szakosított ellátási formák

Időskorúak Gondozóháza

Fogalom:

Az időskorúak gondozóházába azok az időskorú, valamint 18. életévüket betöltött beteg személyek vehetők fel, akik önmagukról betegségük miatt vagy más okból otthonukban időlegesen nem képesek gondoskodni.

Az Szt. 82. § és a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról és a fizetendő térítési díjakról szóló 5/2022.(III.10.) önkormányzati rendelet 12. § szabályozza.

Helyzetkép:

Az Önkormányzat 1992 óta önként vállalt feladatként biztosítja a szakosított idősellátást a kerület idősei számára bentlakásos formában. Az ellátás átmeneti jelleggel, maximálisan 2 évig vehető igénybe. A gondozóházi ellátást elsősorban azok az egyedülálló kerületi nyugdíjasok veszik igénybe, akiknek az egészségi állapotában hirtelen következik be változás, és nincs családjuk vagy családjuk sem gondozásukat, sem felügyeletüket nem tudja vállalni.

Adatok:

Az Időskorúak Gondozóháza jelenleg 15 fő engedélyezett férőhellyel rendelkezik. 2022. évben az ellátotti létszám átlagosan 14 fő, 2023. évben 13 fő volt.

Éjjeli menedékhely

Fogalom:

Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

Helyzetkép:

Az éjjeli menedékhelyet az Önkormányzat önként vállalt feladatként az Oltalom Karitatív Egyesülettel kötött ellátási szerződés keretében biztosítja az arra rászoruló részére.

4.3.3. Egyéb szolgáltatások

Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetsége (LESZ)

Az Egyesített Szociális Intézmény 2022-ben kötött együttműködési megállapodást a Magyar Lelki Elsősegély Telefonszolgálatok Szövetségével, melynek 2. számú szolgálata az intézmény Falk Miksa utcai telephelyének egyik irodájában működik lelkes önkéntes csapatával. Telefonszolgálatuk a „Rád Figyelek” nevet viseli.

Magyarországon az első lelki elsősegély telefonszolgálat 1970-ben Debrecenben alakult. 2022. évben 26 tag- és társszolgálat szövetsége a LESZ, amely – hűen az alapítókhoz – az önkéntesség, titoktartás, anonimitás jegyében végzik tevékenységüket.

Az önkéntesek száma közel 500 fő a Kárpát-medencében, akik magyar nyelven fogadják a hívásokat, hiszen az érzelmet, a fájdalmakat az anyanyelvén tudja leginkább megfogalmazni a hívó. A heti 1700-1800 óra közötti ügyeleti időben évente közel 200 000 hívás fogadása során a segítő beszélgetések célja a krízisek kezelése, az öngyilkosság megelőzése, a mentálhigiénés prevenció.

A mentálhigiénés prevenció során a szövetség célja a magányérzés, az izoláció enyhítése, a különböző konfliktushelyzetek megoldási alternatívának közös megtalálása, a generációs és kapcsolati problémák feloldásának elősegítése a speciális kommunikációs technikák és terápiás alapelemek segítségével. A beszélgetések során az önkéntesek a segítő területekhez kapcsolódó információkkal is ellátják a segítséget kérőket, szükség esetén személyes kapcsolatba, adekvát intézményes ellátó rendszerbe irányítják a rászorulókat.

A telefonhívásokat jelenleg heti 48 órában szakképzett önkéntes ügyelők fogadják. A 2023-ban induló képzések elvégeztése után 12 fővel bővült a szakképzett önkéntesek száma. Jelenleg 22 szakképzett ügyelő áll rendelkezésre a krízisben lévők segítésére. Az önkéntes segítőik minden hónapban szupervízió és esetkonzultációon vesznek részt. Ezek a csoportfoglalkozások szakmai munkájukat segítik.

A hívástartalnak közül a magány-izoláció, a kapcsolati-érzelmi és az egészségi állapothoz kapcsolódó problémák emelkednek ki.

A 2022-es évet sikeresnek könyvelhette el a 2. számú szolgálat, hiszen közel 800 hívást tudtak fogadni, ennyi embernek tudtak segítséget adni, beszélgetni, meghallgatni, bátorítani. A 2023-as év számai ezt meghaladták, 871 hívást fogadtak. Az idei év tervei között szerepel újabb ügyelők képzése, ezzel bővítve a segítségnyújtás óraszámait.

4.3.4. Egyéb az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások

Időügyi jelzőrendszer

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete 2012. december 5-én 293/2012.(XII.05.) számú határozatával döntött az időügyi jelzőrendszer kiépítéséről a kerületben.

A program 2013-ban a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. irányításában indult el. A projekt önkéntes hálózaton, közösségi szolgálaton és közfoglalkoztatáson alapuló észlelő- és jelzőrendszer kialakítását foglalta magába, annak érdekében, hogy segítségével

elérhetőek legyenek azok az idős emberek, akik nincsenek gondozásban (az időskorú lakosság egy jelentős része szociálisan nem szorul rá, hogy mindennapos támogatást kapjon az önkormányzattól), de akiknek előrehaladott életkoruk (80 év felettiek), egészségi állapotuk, családi körülményeik miatt eseti jelleggel szükségük lehet az Önkormányzat segítségére.

A programmal az Önkormányzat azt kívánta elősegíteni, hogy az idősök önálló életvitelüket saját otthonukban a lehető leghosszabb ideig fenn tudják tartani. A konkrét segítségnyújtás mellett az Önkormányzat célja egy olyan támogató környezet biztosítása volt, amely aktív életvitelt tesz lehetővé az idősök számára.

A program újszerűsége abban rejlik, hogy a szociális ellátórendszer adta lehetőségeken túl az idősök számára olyan tevékenységek végzésére is lehetőség nyílik, mint a közös séta, felfrissítés, társalgás, közös bevásárlás, főzés, egészségügyi ellátás elérése (eljutás, várakozás a rendelőben). A programban részt vevő idősök 92 %-a egyedül él, nem véletlen, hogy a legnépesebb igényelt szolgáltatás a társalgás.

A program további célja, hogy a szolgáltatásokat jelenleg igénylőkön túl, még több kerületi időshöz eljusson a magyar fejlesztésű *WIWE diagnosztikai eszköz*, mely algoritmus segítségével mutatja ki a szív működésének rendellenességeit, a stroke és a hirtelen szívmegállás kockázatát. A készülék klinikai szintű EKG-t mér, amit orvosi segítség nélkül azonnal kiértékel.

Mínezeneken túl a program kiemelt figyelmet fordít a **bűnmegelőzésre** is, hiszen az idős emberek az átlagosnál kiszolgáltatottabbak, ezáltal fokozottabban veszélyeztetettek bizonyos bűncselekményekkel szemben (csalás, trükkös lopás). Az Önkormányzat és az V. kerületi Rendőrkapitányság együttműködési megállapodást kötött az időskoriak sérelmére elkövetett bűncselekmények megelőzése és felderítése érdekében. A rendőrség rendszeresen tart bűnmegelőzési előadásokat a kerületi idősök részére. Az időslátogató munkatársak rendszeresen felhívják az idősök figyelmét azokra a jellemző bűncselekményekre és elkövetési módokra, amelyeknek esetleg áldozatul eshetnének koruk és kiszolgáltatottságukból adódóan.

A generációk közötti kapcsolatok fenntartásának elősegítése érdekében Önkormányzatunk közösségi szolgálatra több kerületi középiskolával kötött együttműködési megállapodást.

A közösségi szolgálat során a diákoknak alkalmuk nyílik megismerni a kerület időseit, egyes esetekben mintegy nagyszülő-unoka viszonyt kialakítva. Ezzel az idősöknek lehetőségük nyílik tapasztalataik, tudásuk átadására, de a fiatalokat is közelebb hozza az idősökhöz, segít életfelfogásuk, problémáik megértésében.

Infokommunikációs Modellprogram

2015. évben indult el kerületünkben az infokommunikációs modellprogram, amely az idős emberek elszigetelődését hivatott megakadályozni.

A program keretében résztvevő idősök számítógépet, okostelefont, vérnyomásmérőt és egy speciális karperecet kaptak. A számítógép használatát önkéntes diákok tanították meg az idősöknek, így akár skype-on is tudják tartani a kapcsolatot távolélő családjukkal, barátaikkal. A speciális karperec jelzi viselőjének, ha egészségi állapotában (vérnyomás csökkenés,

emelkedés) változás áll be, akár a stroke bekövetkezését is előre tudja mutatni, így a prevencióban jelentős szerepet játszik.

A Modellprogram célja a magányérzet csökkentésén túl a 75 év feletti idősök biztonságának növelése, a gyors ütemű egészségromlás megakadályozása, valamint az egészségügyi beavatkozások hatékonyságának javítása.

Az Időslátogató Program és az Infokommunikációs Időügyi Program tapasztalatai és eredményei alapján indokoltá vált az idősök otthonainak további digitális fejlesztése, úgynevezett „okosotthon” kialakítása.

A Belváros Önkormányzata 2019. második felében indította el az **Okosotthon Pilot Projektet**, amelynek keretében 15 fő idős ember otthona lett felszerelve modern digitális eszközökkel. A projekt célja az egészségromlás csökkentése (pl.: okos gyógyszeradagoló), valamint a biztonságérzet növelése az idős saját otthonában (pl.: okos zár, ajtónyitás érzékelő). A program keretében telepített táblagépek (és az arról is irányítható okos rendszer) használatának elsajátításához a Segítő Kezek Kft. munkatársai nyújtanak támogatást. Az alapvető használati funkciók bemutatása személyesen az idősök otthonaiban, az eseti tanácsadás skype-on és telefonon keresztül valósul meg. Az idősök a programban való részvétellel bekerülnek a Rendőrkapitányság bűnmegelőzési programjába és a Segítő Kezek Kft. támogatószolgálatába. A program azt vizsgálja, hogy mennyiben járul hozzá az ún. okosotthon kialakítása a bentlakásos elhelyezés kiváltásához vagy elhalasztásához. Ez a projekt a jelzőrendszeres házi segítségnyújtásnál többet nyújt, de bentlakásos elhelyezés nélkül.

A program sikerességéért az ESZI Kossuth Lajos utcai Szolgáltató Központjának dolgozói a Segítő Kezek Kft. munkatársaival együttműködve dolgoznak.

Az időskorúak arányának várható jövőbeli alakulása – az időskor természetes velejárójaként jelentkező egészségi problémák miatt – meghatározza az önkormányzati feladatvállalás iránti igényeket, és irányt mutat Belváros-Lipótváros Önkormányzatnak az időskorúak támogatási rendszerének és az idősellátás intézményeinek további fejlesztéséhez.

Belvárosi Közösségi Tér

Az Önkormányzat 2015-ben létrehozta a *Belvárosi Közösségi Tér programot*, melynek három fő célcsoportja:

- a gyermekeket nevelő családok,
- a diplomás álláskereső, illetve
- az idős és szép korúak.

A program kiemelt feladatának tartja a belvárosi családok, a kerületben élő idős lakosság segítségét, különös tekintettel az időskori magány enyhítését, és a generációk közötti kommunikáció erősítését.

A programok 2017. első félévében még az Aranytíz kultúrházban zajlottak, a nyári mesetábornak a Balaton utcai óvoda adott otthont. 2017. november 20-án ünnepélyes megnyitó keretében átadásra került a Belvárosi Közösségi Tér új székhelye a Bp. V., Mécleg u. 9. szám alatt. Az 560 nm-es műemléképület teljes felújításával és korszerűsítésével kialakított

prevenációs központ az önkormányzati tulajdonú Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft. keretében működik.

A Belvárosi Közösségi Tér komplex, egymásra épülő, ingyenes szolgáltatáscsomagot ajánl a kerületben élő családoknak, amelynek elsődleges célja, hogy védőhálóként, támogató háttérként szolgáljon, ezáltal preventív módon jelenjen meg a családok életében már a várandósság kezdetétől a kamaszkor végéig. A Belvárosi Közösségi Tér minden hétköznap 8.00-tól 20.00 óráig várja a látogatóit, ingyenes több mint 40 foglalkozásból álló szolgáltatáscsomagot nyújtanak az V. kerületben élőknek 0-99 éves korig. A Belvárosi Közösségi Tér szolgáltatásai a családok szükségleteire reagálva folyamatosan bővülnek, ezek közül néhány a teljesség igénye nélkül: „Pótnagyi kerestetik”- Családi mesedélután, Meseerdő Gyermekfelügyelet, Belvárosi Ringató, Minimanó torna, Totyogó baba-mama klub, Babamasszázs...stb.

A Belvárosi Közösségi Tér ingyenes gyermekfelügyeletet is biztosít a kerületi családoknak. A szolgáltatást 6 hónapos kortól 7 éves korig lehet igénybe venni, hétfőtől csütörtökig reggel 8.00-tól 19.00-ig, pénteken 8.00-tól 13.00-ig.

A Segítő Kezek Kft. évente több nagyrendezvényt szervez, évi két alkalommal májusban és szeptemberben az egyre népszerűbb „Belvárosi Családi Piknik” elnevezésű családi napot, Baba-mama Ruhabörzét, valamint az Egészségsgiget elnevezésű rendezvényt, melyen a kerületi 65 éven felüli lakosság az időskori egészségügyi problémákról szóló előadásokon, valamint szűrővizsgálatokon vehet részt.

Szolgáltatásaikat minden évben bővítik, 2020 nyarán új szolgáltatásként bevezették a *memória tornát*, melyet a pandémiára való tekintettel először online formában biztosítottak az azt igénybe vevő lakosoknak. A torna segítségével az idősök kognitív képességeinek „frissen” tartásában segítettek. A nagy érdeklődésre tekintettel a program tovább folytatódott, amelynek során törekedtek az orvosi diagnosztikában használt demencia tesztek elemeinek az áttemelésére is.

2021-ben a kerületi idősök számára az *okostelefon használatát támogató foglalkozássorozat*ot indítottak, abból a célból, hogy a legidősebb korosztály is tudja használni a mai okostelefonokat, szükség esetén segítséget hívhasson.

2022-ben indult a „*Szenior Akadémia*” *előadássorozat*ot, amely program keretében a kerületben élő idősök gerontológiai témákat szakszerűen kifejtő előadásokat hallhattak. Az előadások nem csak szórakoztató hasznos időtöltést jelentenek, hanem segítik a hallgatóságot felkészülni az időskor kihívásaira értékes tudást adnak át számukra. Az *Alzheimer Café programsorozat* keretében a betegségben érintett embereknek, családtagjaiknak és közvetlen környezetüknek olyan lehetőséget biztosítottak, amelynek keretében tapasztalatot cserélhettek az idősgondozás és a demencia témakörében.

2022-től a Segítő Kezek Kft. szervezi a fővárosban elsőként a *Demencia Információs Órák (DIÓ) interaktív előadássorozat*ot. A DIÓ egy olyan segítő, közösségi forma, amely az érintettek tájékoztatását, ismereteinek bővítését szolgálja a betegséggel és idősgondozással kapcsolatosan.

A Belvárosi Közösségi Tér 2018. évben elnyerte az *Év Közösségi Tere* kitüntetést.

2020-ban *Családbarát Munkahely* cím elismerésben részesültek, amellyel 2 millió forint vissza nem térítendő támogatást nyertek családbarát stratégiájuk megvalósítására. Ebben az évben

elnyerték még a *Családbarát Vállalat* címet és az *Év Irodája 2020.* különdíját, valamint felkerültek az *Edison 100* listára. (Az Edisonplatform célja, hogy hiteles irányítóként segítsen a szülőknek, akik keresik a lehetőségeket gyerekeik fejlesztéséhez tudatosan készülve a jövőre.) 2021. évben a Belvárosi Községi Tér „Családban gondolkodunk” pályázatukkal ismét elnyerte a *Családbarát Munkahely* címet, amellyel 4 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesültek. Második alkalommal részesültek Családbarát Vállalat elismerésben is, illetve két védjeggyel gazdagodtak: *Családbarát Munkahely* és *Családbarát Hely*. A koronavírus járvány miatt, 2021-ben adták át az *Év Felelős Foglalkoztatója 2020* díjat, amelyen a Belvárosi Községi Tér második helyezett lett a közszféra szervezetei kategóriában. 2021-ben is felkerültek az *Edison 100* listára. 2022-ben a *Családbarát Vállalat* cím és különdíj mellett újra elnyerték a *Családbarát Munkahely* címet is. Az elismerés mellett a Kulturális és Innovációs Minisztérium 2 millió forint vissza nem térítendő támogatásban részesítette a Segítő Kezek Kft.-t.

4.4 A háborús veszélyhelyzet kapcsán tett önkormányzati intézkedések

Az Ukrajnában zajló háború hatására jelentős létszámban indultak meg az érintett területekről menekültek Magyarországra, amely érintette kerületünket is, hiszen az Ukrajnából menekülő családok több esetben a belvárosban találták meg hosszabb távon lakhatásuk biztosítását.

A 2022. évben 24 menekült család jelent meg az Önkormányzat látókörében. Ezen családokkal jelentkezésüket követően az Egyesített Szociális Intézmény Család- és Gyermejköltségi Központja vette fel a kapcsolatot, és nyújtott segítséget a családban lévő gyermekek iskolai- és óvodai elhelyezésében, illetve információkkal való ellátásukban. A családokat a szükséges egészségügyi ellátással, védőnői gondozással, szociális ellátások igénylésével és a gyermekek után járó családi pótlék igénylésével kapcsolatban is ők segítették.

Emellett Önkormányzatunk együttműködött a Magyar Vöröskereszt területileg illetékes szervével és a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel, akik az V. kerületben élő menekült családok részére tartós élelmiszereket tartalmazó csomagot, ruházattal való ellátást biztosítottak. Önkormányzatunk az arra igényt tartó családok részére kisebb higiéniai csomagot állított össze, illetve segítséget nyújtott a napi étkeztetés biztosításában.

A családok megjelenését követően rövid időn belül polgármesteri döntés született arról, hogy kerület működtetésében, fenntartásában lévő intézményekben óvodába, iskolába járó gyermekek esetében, az Önkormányzat átvállalja az intézményi étkezési térítési díj megfizetését, amelyre az erre vonatkozó kormányrendelet megjelenéséig sor került.

A kerületben életvitelszerűen tartózkodó menedékes, menedékesként elismerést kérő vagy ideiglenes védelemre jogosult, Ukrajnából érkezett gyermekek óvodáztatásának igénybevételeire polgármesteri döntés alapján a Játékkal-mesével Óvoda került kijelölésre óvodakötelezettségük biztosítására.

A 2023. évben, az Ukrajnában továbbra is fennálló háború miatt 6 menekült család esetében történt intézkedés.

4.5 Együttműködés civil szervezetekkel

Kerületünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

Jelentős civil szervezetek a kerületben:

Belvárosi Nyugdíjasok Egyesülete, Háló Egyesület, Tere-fere Klub, Magyar Vöröskereszt V. Kerületi Szervezete, Belvárosi Mozgássérültek Egyesülete V. kerületi Szervezete, Bazilika Caritas, Motiváció Mozgássérülteket Segítő Alapítvány, Közéleti Roma Nők Egyesülete, Dévényi Anna Alapítvány, Nem adom fel Alapítvány.

Az alábbi civil szervezetekkel ellátási szerződést kötött Önkormányzatunk:

- Motiváció Mozgássérülteket Segítő Alapítvány
- Oltalom Karitatív Egyesület
- S.O.S. Krízis Alapítvány

Az önkormányzati döntések előkészítésébe bevonjuk a szervezeteket. A civil szervezetek függetlenségét elismerjük és tiszteletben tartjuk, partneri viszonyt alakítottunk ki velük. Az együttműködésnek köszönhetően az önkormányzati rendezvényeken aktívan vesznek részt a szervezetek. Az ünnepkörökhöz kötődően (húsvét, karácsony) csomagokkal támogatja tagjaikat az Önkormányzat.

A civil szervezetek az V. kerületben megrendezésre kerülő számos programokon részt vesznek, ezzel is teret kapnak arra, hogy bemutatkozhassanak pl: a Zrínyi utcai utcafestsztivál, Belvárosi Napok, Belvárosi Fesztivál, Belvárosi Családi Piknik, valamint az Aranytíz Művelődési Központ és az Egyesített Szociális Intézmény rendezvényei.

V. A szociális ellátások és szolgáltatások fejlesztése érdekében vállalt feladatok, tervek összegzése

Általános feladatok:

- A helyi szolgáltatásokba a civil szervezetek erőteljesebb bevonása, együttműködés biztosítása. Alulról jövő kezdeményezések felkarolása.
- A szolgáltatást igénybe vevők jogainak érvényesítése, jogvédelem.
- A szociális szolgáltatások folyamatos igényekhez való igazítása.
- Szociális szolgáltatásokra fordítható helyi forrásokon túli lehetőségek feltárása. Pályázati és egyéb források bevonása a helyi források bevonásának mérséklésével.

Időseellátással kapcsolatos feladatok:

- Az idősek, szép korúak életminőségének növelése különböző programokkal, szolgáltatásokkal. Az idős emberek bevonása a közösségi életbe.

Gyermekvédelem és gyermekjólét feladatai:

- A fiatalok megtartása életkörülményeik javításával, letelepedésük elősegítése.
- Gyermekvállalás, családalapítás elősegítése, gyermekek, nagycsaládosok részére nyújtott magas színvonalú ellátások és szolgáltatások körének bővítésével.

Egészségügyi ellátásból eredő feladatok:

- Az egészségügyi alapellátás helyzetének folyamatos figyelemmel kísérése, műszerezettség javítása, helyben elvégezhető vizsgálatok számának emelése.
- Szűrővizsgálatok népszerűsítése.
- Az egészségügyi szakellátás megtartása, bővítése.

Várható eredmények:

- Az alapelvekben megfogalmazottak érvényesülése, a helyi szociálpolitikához kapcsolódó döntések, a működés átláthatósága.
- A tudatos és tervezhető ágazati szolgáltatás és minőségfejlesztés.
- A ráfordítások és források harmonizálása, ezáltal a hatékonyság növelése.
- Az önkormányzati szociálpolitika kommunikációs tevékenységének javítása, a színvonal emelése, társadalmi elismertség növelése.
- A szolgáltatások színvonalának megtartása, lehetőség szerint emelése.
- A támogatások és a szolgáltatások célzott célba juttatása.

A SWOT elemzés a stratégiaalkotás folyamatának egyik lépése.

Erősségek ➤ nyitott, a problémákra azonnal reagáló vezetés ➤ jól működő intézményrendszer ➤ szakképzett, munkatársak ➤ nagyszámú civil bázis ➤ non-profit és egyházi szervezetek széleskörű szerepvállalása	Gyengeségek ➤ a szolgáltatásban résztvevők köre motiválatlan vagy nehezen motiválható ügyfelek ➤ sok jogszabály (törvény, rendelet) szabályoz ➤ állandó jogszabályi változások ➤ igénybevevők számának változása
Lehetőségek ➤ pályázati lehetőségek maximális kihasználása (állami források) ➤ helyi kezdeményezések, országos szintű adoptálása ➤ naprakész országos adatbázis (PTR) ➤ kötelező feladatok állami szerepvállalás, ezen túl lép be az önkormányzat	Veszélyek ➤ összetettebb problémákkal jelentkező társadalmi csoportok ➤ új, eddig ismeretlen ügyek megjelenése (Covid-19 világjárvány, háborús veszélyhelyzet) ➤ új feladatok ellátásával járó kapacitás növelés

SWOT analízis:

- **Gyengeségek:** belső tényezők: olyan dolgok, amik nem jól működnek, de lehet rá befolyás, hogy jobb legyen.
- **Erősségek:** belső tényezők: pozitív dolgok, amik jól működnek és lehet rá befolyás, hogy még jobban működjenek.
- **Lehetőségek:** külső tényezők: olyan adottságok, amelyeket nem tudunk befolyásolni, de kedvezőek, és rájuk építve kihasználhatjuk az erősségeinket.
- **Veszélyek:** külső tényezők: olyan korlátok, negatív tényezők, amelyeket nem tudunk befolyásolni, és csökkentik a siker esélyeit, kockázatot is jelentenek.

A SWOT analízist elemezve látható, hogy az **Erőssége** a kerületnek a humán erőforrás. Az Önkormányzat vezetése azonnal reagál a kerületben élők problémájára, az intézmény rendszerét és az intézményi feltételeket úgy építette ki, hogy az ott dolgozók hivatásként tekintenek munkájukra. Az Önkormányzat és az intézmények vezetése a képzést, szakképzést támogatja a dolgozók részére.

A civil, egyházi, és non-profit szervezetekkel az együttműködés sokszínű. Több esetben kötelező és önként vállalt feladatok ellátását civil szervezetek végzik ellátási szerződés keretében. Ezen kívül jelentős az Önkormányzathoz kötődő elsősorban a nyugdíjas korosztályt megcélzó egyesületek, civil klubok jelenléte.

Gyengeség a szakmának, hogy sok jogszabály szabályozza a területet és ezek átlátása nagy feladat. A jogszabályok állandó változása és az annak történő megfelelés is nagy kihívást jelent.

A helyi rendeletek éppen ezen okból kifolyólag 2012. év végén egységesítésre kerültek. Három nagy egységet került elkülönítésre a tapasztalatok okán:

- pénzübeli és természetbeni ellátások felnőtt- és családvédelem,
- pénzübeli és természetbeni ellátások gyermekvédelem,
- szociális szolgáltatások rendszere.

A források szempontjából elsődlegesen helyi források állnak rendelkezésünkre. Azonban nagyon fontos **Lehetőség** pályázatok útján az állami, civil és uniós és egyéb források bevonása a fejlesztésekbe, szolgáltatások bővítésébe.

Bevezetésre került egy országos adatbázis, mely a kötelezően nyújtott pénzübeli- és természetbeni ellátások rendszerét tartalmazza (PTR). Ennek használata kiszűri a „duplikáció” lehetőségét és naprakész információval rendelkezik.

A támogatásokkal kapcsolatos állami és önkormányzati feladatok kettéválasztásra kerülnek. A szociális törvény a kötelező, állami feladatokra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza és azon feladatok ellátását az állam látja el a Járási Hivatalokon keresztül.

Mind a szociális, mind pedig a gyermekvédelmi ellátások területén megfigyelhető az igénybe vevők számának csökkenése. E változásnak többféle oka van, a bérek és a nyugdíjak folyamatos emelkedésével az igénylők egy részének jövedelme meghaladja a rendeletben megállapított jövedelmi értékhatárokat, melyek az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegéhez (jelenleg szociális vetítési alap) mérten kerültek szabályozásra. Ez az összeg, 28 500.-Ft 2008 óta nem emelkedett. Ez a változás egyrészt pozitív, hiszen az egyének, családok életszínvonala nő, másrészt viszont egyes esetekben a jövedelem növekedése kismértékű, és az igénylő éppen csak néhány száz vagy ezer forinttal lépi túl a jövedelmi értékhatárt, amellyel az eddig részére stabilan nyújtott ellátásból kiesik. Az Önkormányzat szándéka, hogy reagáljon a szociális ellátást érintő változásokra, ennek okán került megemelésre 2023. évben a települési támogatás keretében nyújtott gyógyszer-támogatás és lakhatási támogatás, a rendkívüli települési támogatásként nyújtott temetési támogatás, krízistámogatás és cseti támogatás, valamint az önként vállalt támogatásként nyújtott életfenntartási támogatás és kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság értékhatára. A gyermekvédelem területén az önként vállalt feladatként nyújtott nevelési támogatás és szociális ösztöndíj jövedelmi értékhatára került megemelésre, továbbá rögzítésre került a vonatkozó rendeletben a nyári szünidő gyermekétkeztetés szabályozása.

A szakma egyik tapasztalata, hogy **Veszélyeket** rejt magában, hogy a szolgáltatást igénybe vevők egyre nagyobb számban problémahalmozók. Vagyis a problémájukhoz több hasonlóan súlyos probléma kapcsolódik, így a halmozódott problémát komplex (család)gondozással, a társszakmák bevonásával lehetséges csak megoldani. A gyermek- és ifjúságvédelmi státusz megszűnése veszélyt hordozhat magában, azonban a területben működő kiváló gyermekvédelmi jelzőrendszernek és az abban tevékenykedő társszakmák (pl. Gyámhivatal, Rendőrkapitányság) tagjainak köszönhetően, és a köznevelési intézményekben tevékenykedő pedagógusoknak köszönhetően ez a szakmai veszély is orvoslásra került. Olyan új kihívásoknak kell szakmailag megfelelni, ami eddig nem jelentett meg ténylegesen. Ilyen volt 2020-2021. évben az egész eddigi életünket átalakító Covid-19 világjárvány, valamint 2022-2023. évben az ukrajnai háború, amelyre Önkormányzatunk köszönhetően a munkatársak

szakmai felkészültségének és elkötelezettségének hatékonyan reagált és a megfelelő döntéseket hozta meg.

Összegezve

A szolgáltatástervezési koncepció kétévenkénti felülvizsgálatának eredményeként áttekintésre kerültek az elmúlt két év változásai. A szolgáltatástervezési koncepció megalkotása és felülvizsgálata fontos annak érdekében is, hogy a különböző szolgáltatások fejlesztése, a legjobb szolgáltatás nyújtása az ellátást igénylők megelégedésére, a magas színvonalú szakmai munka végzése pedig átgondolt és megalapozott költségvetés tervezésére épüljön.

Az ágazati jogszabályok változásai új feladatok elé állítja az önkormányzatokat. Belváros-Lipótváros Önkormányzata mindent megtesz annak érdekében, hogy megfelelő módon felkészüljön a jogszabályi változásokra és eleget tegyen a törvény által megfogalmazott új követelményeknek.

Az Önkormányzat a terület demográfiai mutatóinak figyelembevételével mind a pénzbeli, mind a természetbeni ellátások, valamint a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatások tekintetében igyekszik a terület lakossága számára magas szintű ellátást biztosítani.

Az Önkormányzat legfontosabb szociálpolitikai célkitűzései között szerepel a kedvezőtlen népesedési folyamatok fékezése, a gyermekvállalás a családalapítás jelentőségének hangsúlyozása által, munkaerő-piaci aktivitás erősítése, valamint az időskori biztonság garantálása.

Mindezek biztosításához Önkormányzatunk nemcsak a kötelezően előírt ellátások és szolgáltatások nyújtásával járul hozzá. Mind az Önkormányzat, mind a szociális szférában dolgozó szakemberek új szolgáltatások meghonosításán dolgoznak. Az önként vállalt feladatok köre nagy számban emelkedett az elmúlt két évben, új ellátások, új szolgáltatások kerültek bevezetésre. A már működő modellek mellett továbbra is figyelemmel kísérjük a pályázati lehetőségeket, keressük az együttműködés lehetőségét, hogy a terület lakossága minél személyre szabottabb, a problémára fókuszáló segítségnyújtásban részesüljön.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete a 2024-ben felülvizsgált szociális szolgáltatástervezési koncepciót a .../2024.(.....) B-L.Ö. határozatával hagyta jóvá.

Budapest, 2024.....

dr. Sélley Zoltán
jegyző

Szentgyörgyvölgyi Péter
polgármester

A szolgáltatástervezési koncepciót készítették:

Nagy Krisztina Zsuzsanna
Ványiné Kuik Marianna

TARTALOM

I. Bevezető	2
II. A szolgáltatástervezési koncepció alapelvei, a kerületi szociálpolitika célkitűzései és célcsoportjai	4
2.1. Alapelvek	4
2.2. A kerületi szociálpolitika célcsoportjai	5
2.3. A kerületi szociálpolitika célkitűzései	5
2.4. Jövőkép	6
2.5. Jogszabályi háttér	6
III. Statisztikai mutatók	8
3.1. A lakosság demográfiai összetételének változásai	8
3.1.1. A lakónépesség alakulása	8
3.1.2. A lakónépesség megoszlása korcsoport szerint	9
3.2. A lakosság életminőségét befolyásoló feltételek változásai	11
3.2.1. A regisztrált álláskeresők számának alakulása	11
3.2.2. Nyugdíjban és járadékban részesültek számának alakulása	12
3.2.3. Az V. kerületi lakáshelyzet változásai	14
3.2.4. A kerületi lakbérpolitika változásai	16
3.2.5. Az egészségügyi szolgáltatások alakulásának mutatói	17
3.2.6. A szociális és gyermekvédelmi ellátások, valamint a szociális szolgáltatások mutatói	19
IV. Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások és szolgáltatások	20
4.1. A szociális törvényhez kapcsolódó egyes szociális ellátási formák	21
4.1.1. Települési támogatások	22
4.1.2. Rendkívüli települési támogatások	26
4.1.3. Önként vállalt feladatként nyújtott ellátások	28
4.1.4. Az Önkormányzat által nyújtott egyéb természetbeni juttatások	35
4.2. A gyermekvédelmi törvényhez kapcsolódó egyes szociális ellátási formák, a gyermeket nevelő családok támogatása	35
4.2.1. Kötelezően ellátandó feladatok	37
4.2.2. Önként vállalt feladatként nyújtott ellátások	42
4.2.3. A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások	51
4.3. Szociális szolgáltatások	55
4.3.1. Szociális alapszolgáltatások	58
4.3.2. Szakosított ellátási formák	65
4.3.3. Egyéb szolgáltatások	66
4.3.4. Egyéb az Önkormányzat által nyújtott szolgáltatások	66
4.4. A háborús veszélyhelyzet kapcsán tett önkormányzati intézkedések	70
4.5. Együttműködés civil szervezetekkel	71
V. A szociális ellátások és szolgáltatások fejlesztése érdekében vállalt feladatok és tervek összegzése	72